

**Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej**
w Zielonej Górze

**Sprawozdanie Zarządu z działalności
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze
za 2023 rok**

marzec 2024 rok

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	2
SPIS TABEL.....	2
1. WSTĘP.....	3
2. RADA NADZORCZA.....	6
3. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU.....	7
4. POMOC PUBLICZNA.....	8
5. KONTROLE.....	8
5.1. KONTROLE ZEWNĘTRZNE.....	8
5.2 KONTROLE WEWNĘTRZNE.....	10
6. SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ.....	11
7. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-PROMOCYJNA.....	12
8. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA.....	15
8.1 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU.....	15
8.2. REALIZACJA ZADAŃ STATUTOWYCH.....	15
8.3 EFEKTY RZECZOWE I EKOLOGICZNE FINANSOWANIA ZADAŃ.....	20
8.3.1 OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI.....	20
8.3.2 OCHRONA POWIETRZA.....	21
8.3.3 EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	22
8.3.4 POZOSTAŁE KOMPONENTY.....	27
9.2 OGÓLNOPOLSKI SYSTEM WSPARCIA DORADCZEGO W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ORAZ OZE.....	35
10. GOSPODARKA FINANSOWA.....	40
10.1 WPŁYWY / PRZYCHODY.....	40
10.1.1 PRZYCHODY Z TYTUŁU OPŁAT I KAR.....	41
10.1.2 WPŁYWY Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI POŻYCZKOWEJ FUNDUSZU.....	41
10.1.3 PRZYCHODY Z OPERACJI KAPITAŁOWYCH.....	42
10.2 WYDATKI / KOSZTY.....	42
11. AKCJE I UDZIAŁY.....	45
12. BILANS ROCZNY I WYNIKI FINANSOWE.....	45

SPIS TABEL

TABELA 1. Umowy dofinansowania zawarte w 2023 roku.....	46
TABELA 2. Struktura umów zawartych w 2023 roku wg komponentów.....	48
TABELA 2.1. Struktura umów wg komponentów w latach 2019 - 2023.....	48
TABELA 3. Umowy zawarte w roku 2023 w podziale na grupy kontrahentów (w zł).....	50
TABELA 4. Wpływy* / przychody Funduszu w 2023 roku (w tys. zł).....	54
TABELA 5. Wpływy Funduszu w latach 2019-2023 (w tys. zł)*.....	55
TABELA 6. Wydatki / koszty Funduszu w 2023 roku (w tys. zł).....	56

INFORMACJE OGÓLNE

1. WSTĘP

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze jest samodzielną instytucją finansową i funkcjonuje, w rozumieniu art. 9 pkt. 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, jako samorządowa osoba prawna.

Przedmiotem działania Funduszu jest finansowanie, głównie inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zgodnie z kierunkami polityki ochrony środowiska i celami środowiskowymi wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego, realizowane w oparciu o środki własne i środki powierzone przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Istotną rolą Funduszu jest prowadzenie działań edukacyjnych oraz informacyjno-promocyjnych związanych z problematyką ochrony środowiska.

Dodatkowo Fundusz, w roku 2023, realizował zadania na rzecz realizacji Projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” w ramach poddziałania 1.3.3 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze prowadził w 2023 roku działalność, która była regulowana przez następujące podstawowe przepisy prawa oraz porozumienia:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2023 poz. 1478 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2023 poz. 1587 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2023 poz. 1336 ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. 2023 poz. 682 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2023 poz. 1270 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz.U. 2023 poz.1991),
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 2023 poz. 120 ze zm.),

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2023 r. poz. 2383 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2023 r. poz. 1259 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2023 r. poz. 818 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych Dz.U. 2023 poz. 1605 ze zm.),
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz.U. 2023 poz. 702 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2022 poz. 902 ze zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 roku w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz.U. 2007 r. nr 10, poz. 68),
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszanie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. 2024 poz. 104),
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1781),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie trybu działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz.U. 2023 poz. 1861 ze zm.),
- Porozumienie z dnia 7 czerwca 2018 r. zawarte pomiędzy NFOŚiGW, szesnastoma WFOŚiGW oraz BOŚ S.A. w sprawie realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”,
- Umowa z dnia 28 kwietnia 2016 r. o partnerstwie na rzecz realizacji Projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” w ramach poddziałania 1.3.3 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 zawarta pomiędzy Partnerem Wiodącym (NFOŚiGW), a Partnerami Projektu (15 WFOŚiGW oraz Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego).

Równocześnie działalność Funduszu regulowana była także, przyjmowanymi przez organy Funduszu w trybie zgodnym z obowiązującymi przepisami, dokumentami wewnętrznymi takimi jak:

- Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze na lata 2021-2024 (uchwała nr 000/61/20 z dn. 30 września 2020 r.),
- lista przedsięwzięć priorytetowych (uchwała nr 000/015/22 z dn. 17 maja 2022 r.),
- kryteria wyboru przedsięwzięć oraz ogólne zasady udzielania pomocy finansowej ze środków Funduszu, w tym zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji (uchwała nr 000/65/21 z dn. 29 listopada 2021 r. ze zm.),
- zasady i tryb udzielania i rozliczania dofinansowania zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe (uchwała nr 002/024.1/23 z dnia 08 marca 2023 r.),
- plan działalności (uchwała nr 000/60/22 z dn. 25 listopada 2022 r. ze zm.) oraz plan finansowy Funduszu (uchwała nr 000/61/22 z dn. 25 listopada 2022 r. ze zm.).

Programy własne WFOŚiGW w Zielonej Górze:

- Program priorytetowy „Odbudowa ekosystemu i różnorodności biologicznej rzeki Odry” (uchwała nr 000/43/22 z dnia 19 września 2022 r.).
- Program udzielania dofinansowania w roku 2023 w formie pożyczek płatniczych (uchwała nr 000/62/22 z dnia 25 listopada 2022 r.),
- Program priorytetowy „Zrównoważony rozwój w ochronie środowiska – informacja i edukacja w lubuskich mediach” (uchwała nr 000/19/23 z dnia 22 lutego 2023 r.),
- Program priorytetowy „Nowoczesna Remiza” (uchwała nr 000/26/23 z dnia 31 marca 2023 r.),
- „Eko Gmina - Poprawa efektywności energetycznej oraz likwidacja niskiej emisji” (uchwała nr 000/25/23 z dnia 31 marca 2023 r.).
- „PRZYLEP” – odbudowa potencjału technicznego i ochrony osobistej jednostek PSP i OSP biorących udział w akcji gaśniczej nielegalnego składowiska odpadów niebezpiecznych w Przylepie” (uchwała nr 000/70/23 z dnia 26 lipca 2023 r.).
- „Zapobieganie występowaniu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w tym skutkom suszy w lubuskich lasach” (uchwała nr 000/58/23 z dnia 26 lipca 2023 r.).

- „Usuwanie i zagospodarowanie odpadów porzuconych” (uchwała nr 000/94/23 z dnia 18 września 2023 r.).

oraz **Programy wspólne Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:**

- Program Priorytetowy Czyste Powietrze,
- Program Priorytetowy Moja Woda,
- Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych (część 1 i część 2),
- Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2019 – 2023,
- Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie,
- Program Priorytetowy Agroenergia. Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii,
- Program Priorytetowy Ciepłe Mieszkanie,
- Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.

2. RADA NADZORCZA

Członków Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu powołuje minister właściwy do spraw klimatu. W 2023 roku Rada Nadzorcza funkcjonowała w składzie:

- Aleksander Brzózka – wyznaczony przez ministra właściwego do spraw klimatu – Przewodniczący RN (od dnia 01.05.2022 r.),
- Zbigniew Kołodziej – wyznaczony przez sejmik województwa – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (od dnia 04.12.2020 r.),
- Piotr Barczak – wyznaczony przez wojewodę lubuskiego (od dnia 04.07.2017 r.); decyzją z dnia 08.06.2020 r. wyznaczony przez Ministra Klimatu,
- Roman Fraszczyk - wyznaczony przez Wojewodę Lubuskiego (od dnia 04.07.2017 r.),
- Patryk Supel - wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (od dnia 09.03.2021 r.).

W roku 2023 w trakcie 12 posiedzeń oraz w trybie obiegowym, Rada Nadzorcza przyjęła łącznie 126 uchwał. Spośród najważniejszych, w dniu 31.03.2023 roku Rada Nadzorcza przyjęła uchwały: nr 000/27/23 w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego WFOŚiGW w Zielonej Górze za rok 2022 oraz pokrycia straty netto za rok 2022 i nr 000/28/23

w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania Zarządu z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze za rok 2022.

Lista przedsięwzięć priorytetowych na 2024 rok przyjęta została uchwałą nr 000/44/23 z dn. 29 maja 2023 roku.

W dniu 24 listopada 2023 roku uchwałą nr 000/112/23 przyjęty został Plan działalności Funduszu na 2024 rok, a uchwałą nr 000/113/23 Roczny plan finansowy Funduszu na 2024 rok.

3. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU

W 2023 roku Zarząd Funduszu pracował w składzie:

- Prezes Zarządu, **Mariusz Herbut** (od dnia 13.11.2017 r.) oraz
- Zastępca Prezesa Zarządu, **Ireneusz Madej** (od dnia 15.04.2020 r.).

W okresie sprawozdawczym Zarząd na 49 posiedzeniach podjął 146 uchwał dotyczących:

- udzielenia promes dofinansowania zadań,
- udzielenia dofinansowania zadań,
- przyjęcia rozliczeń końcowych zadań,
- przyjęcia rozliczeń częściowych zadań,
- przyznania nagród za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracownika administracji rządowej i samorządowej,
- przyjęcia warunków udzielania dofinansowania zadań realizowanych w ramach programów własnych, oraz,
- przyjęcia regulaminów programów własnych Wojewódzkiego Funduszu oraz wspólnych Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na koniec 2023 roku w Funduszu zatrudnionych było (poza 2 osobowym Zarządem) 39 osób. W ramach struktury Wojewódzkiego Funduszu funkcjonowały: Wydział Administracyjno-Finansowy oraz Wydział Ekspertyz Ekonomiczno-Inżynierskich. Dodatkowo w Funduszu powołany był: Zespół Doradców Energetycznych, Zespół ds. Zamówień Publicznych oraz stanowisko Pełnomocnika ds. Jakości, Inspektor Ochrony Danych,

stanowisko ds. informacyjno-promocyjnych i Specjalista ds. BHP. Obsługa prawna oraz informatyczna Funduszu wykonywana była przez firmy zewnętrzne na zasadzie stałego zlecenia.

4. POMOC PUBLICZNA

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej Wojewódzki Fundusz jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Fundusz udzielił w 2023 roku pomocy de minimis w łącznej kwocie 2 520 868,10 zł oraz pomocy horyzontalnej zgodnej z Programem SA.101484 w kwocie 68 200,00 zł.

Wsparcie w formie ośmiu pożyczek uzyskały 4 firmy działające na terenie województwa lubuskiego.

Wsparcie w formie dotacji uzyskały łącznie 231 podmioty działające na terenie województwa lubuskiego. W zakresie rolnictwa w ramach „Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”, wsparciem objęto 11 gospodarstw rolnych i 213 osób fizycznych prowadzących działalność rolniczą. W ramach programu priorytetowego „Agroenergia” Część 1) Mikroinstalacje, pompy ciepła i towarzyszące magazyny energii” Fundusz zawarł trzy umowy dotacji z 2 osobami fizycznymi prowadzącymi działalność w zakresie rolnictwa. Umowy dotacji podpisano również z dwoma podmiotami działającymi na rynku medialnym, dodatkowo w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej Fundusz udzielił trzech dotacji 2 podmiotom.

5. KONTROLE

5.1. Kontrole zewnętrzne

Instytucje zewnętrzne przeprowadzające w 2023 roku czynności kontrolne w WFOŚiGW w Zielonej Górze to Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz Państwowa Inspekcja Pracy.

Przeprowadzona przez MKiŚ kontrola dotyczyła projektu nr POIS.01.03.03-00-0001/15 pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Zakres przedmiotowy kontroli przeprowadzonej obejmował następujące zagadnienia:

1. Weryfikacja informacji o postępie w realizacji projektu.
2. Weryfikacja czy wydatki zadeklarowane przez beneficjenta w związku z realizowanym projektem zostały faktycznie poniesione i są zgodne z wymogami POIiŚ oraz zasadami unijnymi i krajowymi.

3. Weryfikacja, czy zapewniona jest wyodrębniona ewidencja księgową.
4. Weryfikacja sposobu prowadzenia działań informacyjno – promocyjnych.
5. Sprawdzenie sposobu archiwizacji dokumentacji związanej z realizacją projektu.
6. Weryfikacja realizacji zobowiązań wynikających z § 4 pkt. 15 -16 oraz 21-23 Umowy o partnerstwie na rzecz realizacji Projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” w ramach poddziałania 1.3.3. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, zawartej dnia 28.04.2016 r. z póź. zm.
7. Weryfikacja przestrzegania przepisów porozumienia w sprawie przetwarzania danych osobowych z realizacji POliŚ 2014-2020.

Kontrolę przeprowadzono w terminie 30.01.2023 r. – 31.10.2023 r. w tym w siedzibie WFOŚiGW w Zielonej Górze w terminie 13.03.2023 r. – 17.03.2023 r.

W dniu 22.11.2023 r. WFOŚiGW w Zielonej Górze otrzymał informacje pokontrolną z kontroli nr 2/2023 sporządzoną w ramach przeprowadzonej kontroli projektu nr POIS.01.03.03-00-0001/15. Informacja pokontrolna zawierała ocenę opisową a także dziewięć zaleceń pokontrolnych. Wojewódzki Fundusz w Zielonej Górze wdrożył nakazane zalecenia i o ich wykonaniu poinformował Dyrektora Biura Kontroli i Audytu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska pismami z 5, 19, 22.12.2023 r.

Pismem z 27.12.2023 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska jako Instytucja Pośrednicząca, poinformowała, iż uznaje zalecenia pokontrolne za zrealizowane i w związku z tym kontrolę za zakończoną.

Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadziła kontrolę WFOŚiGW w Zielonej Górze w dniach 6,14.07.2023 r. Zakres kontroli objął przestrzeganie przepisów dotyczących zatrudnienia osób niepełnosprawnych, legalność zatrudnienia, zatrudnianie na podstawie umów cywilnoprawnych, ZUS IWA za 2022 r. W dniu 20.07.2023 r. przedstawiono „Protokół kontroli” zawierający opisową ocenę kontrolowanych zagadnień oraz cztery zalecenia pokontrolne. Nakazano:

1. Oznakować barwami bezpieczeństwa stopnie znajdujące się na podłodze ciągów komunikacyjnych na I i II piętrze budynku w Zielonej Górze, ul. Miodowa 11.
2. Oznakować barwami bezpieczeństwa stopnie schodów stanowiących główny ciąg komunikacyjny budynku w Zielonej Górze, ul. Miodowa 11.
3. Zapewnić zgodne z przepisami natężenie oświetlenia w obszarze zadania na stanowiskach pracy biurowej, zlokalizowanych w budynku w Zielonej Górze, ul. Miodowa 11, we wskazanych pokojach.

4. Zapewnić zgodną z obowiązującymi przepisami równomierność oświetlenia światłem sztucznym na stanowiskach pracy biurowej, zlokalizowanych w budynku w Zielonej Górze, ul. Miodowa 11, obszar zadania stanowiska we wskazanych pokojach.

Wszystkie zalecenia wdrożono a Państwowa Inspekcja Pracy nie wniosła zastrzeżeń co do sposobu ich wykonania .

W roku 2023, jak co roku, roczne sprawozdanie finansowe WFOŚiGW w Zielonej Górze za rok 2022 było poddane badaniu przez podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego i uzyskało pozytywną opinię.

Inne instytucje zewnętrzne w 2023 roku nie przeprowadzały czynności kontrolnych w WFOŚiGW w Zielonej Górze.

5.2 Kontrole wewnętrzne

W związku z trwającym do 1 lipca 2023 r. stanem zagrożenia epidemicznego, w 2023 roku kontrole wewnętrzne obejmowały głównie kontrole na dokumentacji na miejscu w Funduszu. Weryfikowano dokumenty formalne i finansowe związane z realizowanymi zadaniami, zarówno na etapie przygotowania, realizacji jak i rozliczenia końcowego. Nie mniej, w sytuacjach koniecznych, zwłaszcza w drugiej połowie roku, przeprowadzano również kontrole na miejscu. Obejmowały one głównie beneficjentów Programu Priorytetowego Czyste Powietrze ale również gminy uczestniczące w realizacji tego programu. Łącznie w 2023 roku przeprowadzono 82 takie kontrole.

W 2023 roku nie wykonywano kontroli na miejscu projektów realizowanych w ramach Systemu Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme), niemniej WFOŚiGW w Zielonej Górze pozostawał w tej kwestii do dyspozycji NFOŚiGW na podstawie „Porozumienia w sprawie powierzenia niektórych czynności w ramach Krajowego Systemu Zielonych Inwestycji”.

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie o finansach publicznych, w WFOŚiGW w Zielonej Górze jako jednostce sektora finansów publicznych, prowadzono kontrolę zarządczą, która stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. W 2023 roku sporządzono oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze za rok 2022. Zgodnie ze sporządzoną opinią w sprawie oceny stanu kontroli zarządczej, kontrola zarządcza w Wojewódzkim Funduszu w wystarczającym stopniu zapewniła prawidłowe funkcjonowanie, łącznie we wszystkich wymaganych kategoriach: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie

i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem. W związku z powyższym wypełniono części A oświadczenia o stanie kontroli zarządczej za 2022 rok (według wzoru MF), co oznacza, że w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Przeprowadzono roczny audyt w zakresie bezpieczeństwa informacji, w wyniku którego sporządzono „Sprawozdanie z wykonania czynności audytowych w zakresie bezpieczeństwa informacji w WFOŚiGW w Zielonej Górze”. Czynności audytowe zostały wykonane w wyniku realizacji przepisu § 20 zawartego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 roku w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2247), który określa ciążące na kierownictwie podmiotu publicznego obowiązki związane z systemem zarządzania bezpieczeństwem informacji. Jednym z nich jest wskazany w § 20 ust. 2 pkt 14 rozporządzenia obowiązek zapewnienia okresowego audytu wewnętrznego w zakresie bezpieczeństwa informacji, nie rzadziej niż raz na rok. Dzięki temu uzyskano potwierdzenie, że Wojewódzki Fundusz spełnia wymagania zawarte w § 19-21 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.

6. SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ

Z myślą o zapewnieniu jak najwyższej jakości realizowanych usług oraz zadowolenia naszych klientów i innych stron zainteresowanych, WFOŚiGW w Zielonej Górze wdrożył System Zarządzania Jakością zgodny z normą ISO 9001 i stosuje odpowiednią Politykę Jakości. Pierwszy certyfikat niemieckiej jednostki certyfikującej RWTÜV Essen (Reńsko-Westfalskiego Stowarzyszenia Nadzoru Technicznego w Essen) Fundusz uzyskał już w 2002 roku. W 2010 roku potwierdzono ważność certyfikacji zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2009. W lutym 2018 roku przeprowadzono w Wojewódzkim Funduszu certyfikację, w wyniku, której Fundusz uzyskał certyfikat dla systemu zarządzania wg nowej normy PN-EN ISO 9001:2015 zgodnie z procedurą TÜV NORD Polska. W styczniu 2023 roku przeprowadzono w Wojewódzkim Funduszu audyt recertyfikujący w wyniku, którego Fundusz uzyskał certyfikat na kolejny trzyletni okres potwierdzając tym samym, skuteczność funkcjonującego w Wojewódzkim Funduszu systemu zarządzania jakością.

Obowiązująca od 2018 roku norma to „Systemy zarządzania jakością. Wymagania PN-EN ISO 9001:2015”. Oznacza to, że organizacja jaką jest WFOŚiGW w Zielonej Górze, wprowadziła i stosuje system zarządzania jakością w zakresie finansowego wspierania przedsięwzięć z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz realizacji powierzonych zadań w procesie zarządzania środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej. System zarządzania jakością potwierdza, iż zarządzanie powierzonymi Funduszowi środkami odbywa się pod stałym nadzorem, wg ściśle określonych procedur, zapewniających skuteczne spełnianie ustalonych wymagań jakościowych.

7. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-PROMOCYJNA

Współpraca ze społeczeństwem województwa lubuskiego w roku 2023 wychodziła dalece poza działalność statutową. Podejmowano szereg działań w ramach realizacji własnych projektów informacyjno-promocyjnych. Działania te ukierunkowane były szczególnie na ułatwienie mieszkańcom regionu, beneficjentom i potencjalnym beneficjentom środków Funduszu dostępu do wysokiej jakości informacji o środowisku oraz upowszechnienie wiedzy o możliwościach podejmowania inicjatyw przyspieszających tempo rozwoju społecznego i gospodarczego województwa lubuskiego, w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Ważnym źródłem przekazu informacji o Funduszu jest strona internetowa www.wfosigw.zgora.pl oraz profile na platformach społecznych Facebook oraz Twitter, na których na bieżąco zamieszczane są najważniejsze informacje na temat aktualnych działań, akcji ekologicznych i innych wydarzeń związanych z ochroną środowiska. Poprzez stronę internetową Funduszu udostępniane są niezbędne dokumenty, w tym obowiązujące w 2023 roku kryteria i zasady, programy i regulaminy dofinansowania zadań ekologicznych, wzory aktualnych wniosków, wykazy i wzory dokumentów wymaganych w procedurach przyznawania pomocy finansowej.

Godnym uwagi składnikiem prowadzonych przez Fundusz działań informacyjnych i promocyjnych był udział we wspólnych akcjach wszystkich Wojewódzkich Funduszy oraz instytucji nadrzędnych, realizowany zdalnie w trybie online oraz w formie tradycyjnych spotkań. Spotkania miały charakter roboczy lub oficjalny, w zależności od bieżących potrzeb i przyjętego trybu spotkania. Należy podkreślić, że pomimo ograniczeń związanych z bezpośrednim udziałem w realizowanych wydarzeniach, dzięki wykorzystaniu dostępnych narzędzi technicznych i informatycznych, spotkania przeprowadzane w formie online okazały się równie wartościowe pod względem merytorycznym, a dla wielu uczestników taka forma udziału w organizowanych spotkaniach stanowiła korzystne rozwiązanie logistyczne.

Silnym akcentem promocyjnym było również uczestnictwo przedstawicieli WFOŚiGW w Zielonej Górze w uroczystościach przekazania samochodów oraz sprzętu ratowniczo – gaśniczego jednostkom PSP i OSP, uczestnictwo w gminnych uroczystościach, związanych z uruchomieniem instrumentów wpływających na większą ochronę środowiska.

Istotnym elementem działań informacyjno-promocyjnych Funduszu było kontynuowanie działań informacyjnych w ramach Programu priorytetowego Czyste Powietrze. W ramach podjętych działań uruchomiono dodatkowe linie telefoniczne. Powyższe działania informacyjne były prowadzone podczas każdego roboczego dnia tygodnia, zgodnie z godzinami pracy Funduszu, aby każda osoba zainteresowana Programem miała możliwość skorzystania ze specjalistycznej pomocy. Niemalym wsparciem dla beneficjentów Programu jest możliwość korzystania z platformy internetowej i zakładki pn. Portal Beneficjenta, poświęconej istotnym zagadnieniom Programu. Za pośrednictwem tej platformy możliwe jest zapoznanie się z zasadami Programu jak i wypełnienie wniosku o dofinansowanie (funkcja wypełniania wniosku o dofinansowanie została wyłączona 3.01.2023 wraz z wprowadzeniem aktualizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze i uruchomieniem aplikacji Generator Wniosków o Dofinansowanie, który przejął tę funkcję). Wymienione formy kontaktowania się mieszkańców z Funduszem okazały się kluczowymi jako wsparcie odbiorców i cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem.

Wśród podejmowanych inicjatyw ze strony Funduszu należy wymienić spotkania warsztatowe dotyczące zagadnień związanych z finansowaniem przedsięwzięć w ramach Programu Czyste Powietrze, w trybie online, przy użyciu aplikacji Teams oraz w formie tradycyjnych spotkań szkoleniowych.

Podczas warsztatów omówione zostały m.in. następujące zagadnienia: zakres rzeczowy zadań możliwych do finansowania w ramach Programu Czyste Powietrze, wymogi techniczne dotyczące modernizacji przegród i instalacji urządzeń grzewczych, sposób wypełniania formularza wniosku o dofinansowanie oraz wniosku o wypłatę środków, a także szczegółowa analiza planowanych do zawarcia Porozumień z gminami w sprawie realizacji Programu Czyste Powietrze.

WFOŚiGW w Zielonej Górze w 2023r. prowadził działania informacyjno-promocyjne w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. Działania prowadzone były zgodnie z wytycznymi NFOŚiGW i Ministerstwa Klimatu i Środowiska i należą do nich:

- Uczestnictwo na Forum i Konferencji zorganizowanych przez Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego dla przedstawicieli wszystkich lubuskich gmin;

- Publikacja cyklu artykułów w Gazecie Lubuskiej pn. *Akademia Czystego Powietrza*, dotyczących informowania mieszkańców o zasadach oraz warunkach udzielania wsparcia w ramach Programu Czyste Powietrze.
- Emisja cyklu audycji w Radio Zachód pn. *Ziemia Naszym Domem*, w którym informowano mieszkańców o działaniach podjętych przez gminy współpracujące z WFOŚiGW w Zielonej Górze w ramach Programu Czyste Powietrze.
- Uczestnictwo oraz tworzenie Punktów Konsultacyjnych podczas wydarzeń miejskich, takich jak: Festyny sportowe i Rodzinne - np.: Festyn Ekologiczny współorganizowany z wojewódzką rozgłośnią Radio Zachód, Letni Młodzieżowy Festyn Tenisowy *Żyj zdrowo z ekologią na Ty*, Festyny ekologiczne np. *Drzewko za elektrośmieci* itp.
- Emisja spotów w Radio Index reklamujących Program Czyste Powietrze.
- Udział i współorganizacja przedstawicieli WFOŚiGW w Zielonej Górze licznych wydarzeń gminnych, Mobilnych punktów Konsultacyjnych i stoisk wystawienniczych.
- Punkt Konsultacyjny w siedzibie Funduszu, w którym beneficjenci mogą zasięgać na bieżąco porad w ramach składanych wniosków o dofinansowanie w ramach Programu
- Stała współpraca informacyjna z organizacjami zrzeszającymi przedstawicieli gmin np. Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, w celu bieżącego publikowania i udostępniania informacji z zakresu funkcjonowania, zasad współpracy i zmian w Programie.

Ponadto przeprowadzono szereg działań promocyjnych takich jak:

- kampanie medialne, skierowane do prasy, radia , telewizji pn. „Konkurs dla lubuskich mediów”, nabór wniosków w ramach Konkursu z dziedziny Edukacja Ekologiczna na realizację zadań o tematyce priorytetowej pn. *Zrównoważony rozwój w ochronie środowiska* – informacja i edukacja w lubuskich mediach, wywiady i rozmowy na żywo z Prezesem Zarządu WFOŚiGW dot. tematyki Programu w mediach lokalnych oraz o zasięgu wojewódzkim;
- przedstawiciele WFOŚiGW w Zielonej Górze uczestniczyli w otwarciach EKOPRACOWNI – utworzonych w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej we współpracy z gminami i powiatami województwa lubuskiego;

- na stronach internetowych zamieszczane były na bieżąco informacje i komunikaty MKiŚ, NFOŚiGW oraz linki do w/w audycji radiowych oraz materiałów prasowych.

8. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

8.1 Źródła finansowania działalności Funduszu

Środki wykorzystywane na działalność statutową Funduszu pochodziły z: opłat za korzystanie ze środowiska, kar za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska, oprocentowania udzielonych pożyczek oraz operacji kapitałowych prowadzonych z wykorzystaniem czasowo wolnych środków.

Corocznie znaczące źródło dofinansowywania stanowią środki, które wracają do Funduszu w postaci spłacanych rat kapitału pożyczek udzielanych przez Fundusz w latach poprzednich.

W 2023 roku, w celu wzmocnienia roli w systemie finansowania ochrony środowiska, Wojewódzki Fundusz korzystał również ze środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, realizując programy o zasięgu krajowym, priorytetowe dla całego kraju.

8.2. Realizacja zadań statutowych

Podstawowym dokumentem strategicznym obowiązującym w Funduszu jest „Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze na lata 2021-2024”.

Na podstawie zidentyfikowanych potrzeb środowiskowych w województwie lubuskim, Fundusz realizował swoją misję, którą jest „Skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska i transformacji do gospodarki zeroemisyjnej ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju”

Realizacja misji odbywa się poprzez pięć głównych priorytetów (celów) środowiskowych, które odpowiadają zapisom Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2021-2024. Należą do nich:

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
3. Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem;
4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów;
5. Inne działania ochrony środowiska.

Działalność Funduszu w roku 2023 obejmowała realizację zadań statutowych wyrażającą się udzielaniem pomocy finansowej na zadania proekologiczne ze środków własnych Funduszu w formie pożyczek (w tym pożyczek płatniczych), dotacji, przekazania środków oraz dopłat do oprocentowania kredytów bankowych.

Na rok 2023 złożono łącznie do Funduszu 4 893 wniosków o dofinansowanie. Z przyczyn formalnych odrzucono 222 wnioski. W związku z formalną rezygnacją, 51 wniosków nie zostało rozpatrzonych pozytywnie. W roku 2023 umowami o dofinansowanie sfinalizowano **4 620** wniosków na łączną kwotę (z uwzględnieniem aneksów) **177 041 265,29 zł**, w tym: 21 umów pożyczek na kwotę **20 633 000,23 zł** oraz 4 594 umowy dotacji i 5 umów przekazania środków na łączną kwotę **156 408 265,06 zł**.

Począwszy od roku 2018 Fundusz włączył się w realizację największego w kraju programu służącemu redukcji niskiej emisji „**Programu Czyste Powietrze**”. Od początku Programu do końca roku 2023 do Wojewódzkiego Funduszu wpłynęły 14 264 wnioski na kwotę 338 254 357,48 zł (w latach 2018-2021 wpłynęły 7 942 wnioski, w roku 2022 - 2 781 szt., a w samym roku 2023 – 3 541 szt.). W latach 2018 – 2023 Zarząd Funduszu wydał łącznie 12 727 decyzji o dofinansowaniu na kwotę 296 555 457,31 zł, w tym wartość przyznanych dotacji wynosiła: 293 437 169,32 zł, a wartość pożyczek 3 118 287,99 zł.

Stan zawartych umów na 31.12.2023 r. to 12 820 umów na kwotę pomocy 264 402 717,73 zł. Sam rok 2023 zakończył się zawartymi **3 067** umowami dotacji na kwotę **116 101 596,42 zł**.

W zakresie całej działalności w roku 2023 Fundusz wykazał się pełną skutecznością w realizacji umów wynikających z ogólnych zasad oraz równolegle wdrożeniu programów własnych oraz wspólnych programów Wojewódzkich i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W odniesieniu do roku 2022, w roku 2023 nastąpił prawie 2-krotny wzrost kwoty wsparcia inwestycji ekologicznych ze środków Funduszu w naszym województwie. W roku 2022 podpisano **3395** umów na kwotę 92,60 mln zł, a w 2023 roku **4620** umów na kwotę 177,04 mln zł. Listę umów zawartych w roku 2023 załączono do sprawozdania w tabeli nr 1.

W tabeli nr 2. oraz na towarzyszących jej wykresach przedstawiono strukturę umów zawartych w 2023 roku wg komponentów, w podziale na pożyczki i dotacje łącznie z przekazaniem środków. W ujęciu wartościowym największy udział spośród wszystkich zawartych umów miały umowy w komponencie Ochrona atmosfery, na który przypadło 71,94% całej kwoty pomocy. Jest to wymierny efekt wdrażania przez Wojewódzki Fundusz

Programu Czyste Powietrze. Z danych dotyczących lat historycznych (patrz tabela nr 2.1.) wynika, że najbardziej wspieranym komponentem w ostatnich 3 latach była właśnie Ochrona atmosfery, natomiast w roku 2019 - Ochrona wód. W roku 2023 w komponentach Edukacja ekologiczna, Nadzwyczajne zagrożenia środowiska oraz Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami zaangażowanie Funduszu było znacząco wyższe niż w roku poprzednim. Jest to głównie następstwem aktywnej polityki WFOŚiGW w Zielonej Górze w związku z realizacją własnych Programów oraz włączeniu się Funduszu w Programy wspólne z NFOŚiGW.

W ramach działalności statutowej, w okresie objętym sprawozdaniem, Fundusz obsługiwał również umowy z lat wcześniejszych, z których wynikały zobowiązania związane z wypłatą środków w 2023 r.

W roku 2023 największa aktywność Wojewódzkiego Funduszu zaangażowana była w realizację projektów z dziedziny ochrony atmosfery, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i ochrona powierzchni ziemi. Dla tych komponentów łączna wartość zawartych umów stanowiła około 94,13% z całej kwoty wsparcia w roku sprawozdawczym.

W dniu 19 września 2018 roku rozpoczęto nabór wniosków w ramach **Programu Priorytetowego Czyste Powietrze**. Program Czyste Powietrze realizowany będzie w latach 2018-2029. Finansowanie Programu pochodzi w głównej mierze ze środków NFOŚiGW, środków WFOŚiGW oraz z środków europejskich nowej perspektywy finansowej. W okresie sprawozdawczym poza oceną wniosków, zawieraniem umów i wypłatą dofinansowań, Fundusz podjął szereg działań mających na celu rozpropagowanie informacji dotyczących problemu zanieczyszczenia powietrza w wyniku niskiej emisji i zagrożeń z nią związanych oraz samych możliwości skorzystania z dofinansowania na wymianę starego źródła ciepła i termomodernizację budynków jednorodzinnych.

3 stycznia 2023 roku w Programie Czyste Powietrze wprowadzone zostały istotne, oczekiwane przez beneficjentów zmiany, które poprawiły funkcjonowanie Programu oraz jego dostępność dla osób fizycznych.

Do najważniejszych zmian w Programie Czyste Powietrze należą:

- **podwyższenie progów dochodowych,**
- **niemal dwukrotnie wyższe dofinansowanie,**
- **urealnienie kosztów jednostkowych.**

Przy podwyższonym dofinansowaniu próg dochodowy wzrósł z 1564 do 1894 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym i z 2189 do 2651 zł w gospodarstwie jednoosobowym. Z kolei przy najwyższym wymiarze wsparcia progi wzrosły odpowiednio z 900 do 1090 zł w przypadku gospodarstw wieloosobowych oraz z 1260 do 1526 zł w przypadku gospodarstw jednoosobowych.

Znaczny wzrost cen, w tym nośników energii (związany z agresją Rosji na Ukrainę) odcisnął swoje piętno również na osobach fizycznych, beneficjentach oraz potencjalnych beneficjentach Programu. Wychodząc naprzeciw tym problemom w Programie Czyste Powietrze zastosowano zachęty do wykonywania kompleksowych termomodernizacji budynków, osiągając tym samym efektywność kosztową i ekologiczną inwestycji indywidualnych. Najwyższe dofinansowanie czyli nawet do 136 200 zł można uzyskać w przypadku przeprowadzenia tzw. głębokiej, a więc **kompleksowej termomodernizacji**.

W Programie urealniono wartości poszczególnych kosztów kwalifikowanych poprzez podniesienie maksymalnych kwot dotacji dla poszczególnych elementów finansowanych, a także maksymalnych kwot dotacji dla poszczególnych rodzajów przedsięwzięć.

Program Czyste Powietrze został również uproszczony w zakresie procesu obsługi i rozliczeń.

Rok 2023 w Programie był również czasem na aktualizację formuły współpracy z gminami. Zawarto nowe porozumienia w sprawie wspólnej realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Zwiększa to dostępność do rządowych środków pomocowych i ułatwia mieszkańcom Województwa Lubuskiego składanie wniosków o dofinansowanie. Na koniec roku sprawozdawczego 64 spośród 82 lubuskich gmin współpracowało z Wojewódzkim Funduszem we wdrażaniu Programu.

Jako uzupełnienie Programu Czyste Powietrze, począwszy od dnia 21 lipca 2022 r. rozpoczęto nabór wniosków w ramach **Programu Priorytetowego Ciepłe Mieszkanie**. W 2023 roku Wojewódzki Fundusz przeprowadził II nabór w ramach Programu. W ramach naboru, który zakończył się 31.01.2024 r. do Funduszu wpłynęło 29 wniosków z lubuskich gmin na kwotę 112 792 182,30 zł.

Wsparciem objęte są przedsięwzięcia polegające na wymianie nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe i poprawie efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Nabór wniosków dla beneficjentów końcowych (osób fizycznym posiadających tytuł prawny - własność lub ograniczone prawo rzeczowe

do lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym) prowadzą gminy na swoim terenie, na podstawie umowy o dofinansowanie zawartej z WFOŚiGW w Zielonej Górze. Po przeprowadzeniu naboru i ocenie wniosków o dofinansowanie pod względem spełnienia warunków kwalifikujących do uzyskania dofinansowania w ramach Programu, gmina podpisała umowy o dofinansowanie z beneficjentami końcowymi.

Dodatkowo uzupełnieniem oferty Funduszu dla klientów indywidualnych były linie kredytowe prowadzone na podstawie umowy zawartej z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. Umowa dotyczy dopłat ze środków Funduszu do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielanych przez BOŚ S.A. na inwestycje proekologiczne realizowane na terenie województwa lubuskiego. Celem dalszej współpracy z Bankiem będzie rozwijanie oferty dla podmiotów indywidualnych (osób fizycznych, osób prowadzących działalność gospodarczą i wspólnot mieszkaniowych).

Realizacja Programów Czyste Powietrze, Ciepłe Mieszkanie oraz Agroenergia spowodowała, że największą (liczebnie) grupą kontrahentów Funduszu były osoby fizyczne. Zestawienie umów zawartych w roku 2023 z podziałem na grupy kontrahentów przedstawiono w tabeli nr 3. Najwięcej nowych umów – 4 075 zawarto z podmiotami indywidualnymi (wszystkie umowy dotyczyły wsparcia w formie dotacji). Wartościowo największy udział w dotacjach miały również osoby fizyczne (78,3% ogólnej kwoty dotacji), a w pożyczkach – przedsiębiorcy (60,2% ogólnej kwoty pożyczek). Średnia wysokość dofinansowania udzielonego w formie pożyczek wyniosła aż 980 tys. zł (wartość maksymalna pożyczki to 4,7 mln zł), średnia wartość umowy w formie dotacji to 34 tys. zł (wartość maksymalna dotacji 1 577 500,00 zł zawarta z Miastem Zielona Góra w ramach Programu Ciepłe Mieszkanie).

W roku 2023 zasady przyznawania pomocy określały maksymalne pułapy pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowanych – w przypadku pożyczek na zadania realizowane wyłącznie ze środków krajowych - do 100%, W przypadku pożyczek na realizację zadań przy współudziale bezzwrotnych środków zagranicznych (z wyłączeniem pożyczek płatniczych) - do 100% różnicy pomiędzy planowanymi kosztami kwalifikowanymi przedsięwzięcia, a dofinansowaniem ze środków zagranicznych. Pożyczki udzielane były na zadania inwestycyjne w dziedzinach: zagrożenia środowiska, zaopatrzenie w wodę oraz ochrona atmosfery.

Maksymalny pułap pomocy w przypadku dotacji wynosił, w przypadku zadań realizowanych wyłącznie ze środków krajowych, do 50% kosztów kwalifikowanych (w przypadku Programu

własnego dla lubuskich mediów dotacja wynosiła do 100% kosztów kwalifikowanych) oraz 80%, w przypadku państwowych jednostek budżetowych (p. j. b.). Dla zadań realizowanych przez p. j. b. przy współudziale bezzwrotnych środków zagranicznych, przy dofinansowaniu w formie dotacji lub przekazania środków, maksymalny udział środków Funduszu wynosił do 100% różnicy pomiędzy planowanymi kosztami kwalifikowanymi przedsięwzięcia, a dofinansowaniem ze środków zagranicznych. Dla kosztów, których obowiązek pokrywania przez Fundusz wynikał z obowiązujących przepisów prawa, udział Funduszu wynosił do 100% tych kosztów.

W 2023 roku dotacjami (łącznie z przekazaniem środków) wspierane były zadania w następujących dziedzinach: ochrona atmosfery, monitoring środowiska, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami, edukacja ekologiczna, ochrona wód oraz ochrona przyrody. Obejmowały one między innymi: dofinansowanie do wymiany starych pieców oraz zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych dla klientów indywidualnych, zakup samochodów ratowniczych i sprzętu specjalistycznego, oraz zadania z edukacji ekologicznej.

8.3 Efekty rzeczowe i ekologiczne finansowania zadań

8.3.1 Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

W 2023 roku Fundusz zawarł 3 umowy o dofinansowanie - 2 w formie pożyczki płatniczej i 1 w formie pożyczki długoterminowej na zadania związane z gospodarką wodno-ściekową dla klientów instytucjonalnych.

Zadania, dla których udzielono dofinansowań w komponentcie:

- „Budowa wodociągu tranzytowego Siecieborzyce-Długie wraz z przepompownią i zbiornikiem wody uzdatnionej w Długiem”; beneficjent Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp z o.o.
Zakres zadania obejmuje budowę wodociągu tranzytowego Siecieborzyce-Długie o długości 3 336 m wraz z przepompownią i zbiornikiem wody uzdatnionej w miejscowości Długie.
Zadanie sfinansowane zostało w formie pożyczki w kwocie 443 516,45 zł oraz pożyczki płatniczej w kwocie 1 036 033,55 zł.
- „Przebudowa pompowni wody w Czciradzu”, beneficjent Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych "USKOM" Sp. z o.o. Kozuchów.

Zakres zadania obejmuje przebudowę pompowni wody w Czciradzu, która zapewni możliwości dostaw wody przeznaczonej do spożycia o jakości zgodnej wymogami prawa.

Zadanie sfinansowane zostało w formie pożyczki płatniczej w kwocie 266 041,00 zł.

W 2023 roku Fundusz prowadził III nabór wniosków dla osób fizycznych w ramach Programu Moja Woda. W ramach naboru podpisano 768 umów w formie dotacji.

Z umów zawartych w roku 2023 efekt ekologiczny zaplanowano na lata 2023-2025.

8.3.2 Ochrona powietrza

W obszarze działań związanych z ochroną powietrza największym wyzwaniem dla całego kraju jest problem smogu wywołanego niską emisją. Dostrzegając potrzebę wsparcia inwestycyjnego, w dniu 19 września 2018 r. Fundusz, wraz z pozostałymi 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska rozpoczął nabór wniosków o dofinansowanie w ramach **Programu Czyste Powietrze**.

Celem Programu jest poprawa jakości powietrza na obszarze kraju; zmniejszenie lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery w wyniku procesów spalania paliw stałych, poprzez modernizację systemów grzewczych w budynkach jednorodzinnych. Program skierowany jest do osób fizycznych.

Łącznie w wyniku realizacji Programu Czyste Powietrze w 2023 roku dla umów zakończonych w tym roku uzyskano efekt ekologiczny w postaci:

- ograniczenia zużycia energii końcowej o 37 962,60 MWh/rok,
- redukcja CO₂ – 16 100 Mg/rok, pył PM10 – 45,94 Mg/rok; pył PM2,5 – 40,99 Mg/rok; SO₂ – 179,68 Mg/rok; B(a)P – 0,059387 Mg/rok¹.

W roku objętym sprawozdaniem w komponentcie Ochrona powietrza dofinansowano dodatkowo 26 zadań:

- w ramach Programu Ciepłe Mieszkanie podpisano 18 umów z Gminami: Przytoczna, Nowa Sól – gmina miejska, Żary gmina miejska, Gozdnicza, Krzeszyce, Międzyrzecz, Bobrowice, Kostrzyn nad Odrą, Kargowa, Dobiegniew, Lubsko, Dreddenko, Bytnica, Żagań gmina miejska, Trzebiechów, Nowe Miasteczko, Lubniewice oraz Miastem Zielona Góra na łączną kwotę dotacji 7 566 000,00 zł.

---

¹ Efekt określony na podstawie metodyki NFOŚiGW wyznaczania efektu ekologicznego w Programie Czyste Powietrze

- 7 umów dotyczących budowy instalacji fotowoltaicznych, realizowane przez spółki komunalne: WOKAMID Sp. z o.o. w Przytocznej, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych "USKOM" Sp. z o.o. Koźuchów, Zakład Wodociągów Kanalizacji i Usług Komunalnych Sp. z o.o. Świebodzin oraz Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Strzelcach Krajeńskich, na łączną kwotę pożyczek 3 293 236,01 zł.
- „Zakup dwóch samochodów z napędem elektrycznym dla potrzeb Policji garnizonu lubuskiego” zadanie dofinansowane w formie udostępnienia środków dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp.

Łączne dofinansowanie udzielone w komponencie ochrona atmosfery wyniosło w 2023 roku 127 357 966,36 zł (pożyczki 3 293 236,01 zł oraz dotacje 124 064 730,35 zł) i było o 61 mln zł wyższe niż w roku ubiegłym. W roku 2023 zauważalna tendencja wzrostu nośników energii przełożyła się na wzrost dofinansowań dla przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Fundusz prognozuje, że tendencja w zakresie wsparcia tych inwestycji utrzyma się w kolejnych latach.

Dużym wsparciem dla osób fizycznych, poza możliwością skorzystania ze środków Programu Czyste Powietrze, była oferta skierowana do tych podmiotów przez Fundusz we współpracy z **Bankiem Ochrony Środowiska S.A.** W ramach komponentu **Ochrona powietrza**, dopłatami do oprocentowania kredytów preferencyjnych objęte były zadania realizowane w ramach jednej spośród pięciu linii kredytowych: realizacja zadań modernizacyjnych służących ochronie powietrza (linia 1), budowa małych i przydomowych oczyszczalni ścieków (linia 2), termomodernizacja budynków mieszkalnych (linia 3) oraz wsparcie przedsiębiorców, osób fizycznych, osób prowadzących działalność gospodarczą i wspólnot mieszkaniowych na realizację zadań w zakresie ochrony środowiska, innych niż działania objęte liniami nr 1-3.

8.3.3 Edukacja ekologiczna

8.3.3.1 Działalność statutowa

W 2023 roku, w ramach zasad udzielania dofinansowania ze statutowych środków w komponencie międzydziedzinowym Edukacja Ekologiczna, WFOŚiGW w Zielonej Górze wsparł finansowo 10 edukacyjnych projektów, w tym 8 w formie bezzwrotnych dotacji w wysokości do 50% kosztów kwalifikowanych zadań przyjętych w trybie stałego naboru wniosków oraz 2 przedsięwzięcia zgłoszone do konkursu dla mediów województwa lubuskiego

o tematyce priorytetowej *Zrównoważony rozwój w ochronie środowiska – informacja i edukacja w lubuskich mediach.*

Dofinansowanie uwzględniało międzydziedzinowy charakter edukacji ekologicznej, dlatego kierowane było na edukacyjne przedsięwzięcia inwestycyjne i nieinwestycyjne w obszarach ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, ochrony ziemi i atmosfery, a także zrównoważonego rozwoju w ochronie środowiska.

Dzięki wsparciu z Funduszu w kwocie 298 698,00 zł możliwa stała się rozbudowa terenowej bazy edukacyjnej Parku Narodowego „Ujście Warty” w Chyrczynie. Przy ścieżce przyrodniczo-edukacyjnej "Ptasim szlakiem", będącej najbardziej atrakcyjną pod względem przyrodniczym trasą na terenie Parku, wybudowana została nowa, dwupoziomowa wiata edukacyjna, z trapez (pochylnią wejściową) i infrastrukturą towarzyszącą, tj. stołem i ławkami, stojakami na rowery, koszami do segregacji odpadów i wydzielonym miejscem postojowym, częściowo dostosowanej do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami. Koszt budowy wiaty to ponad 801 650 zł. Dziś stanowi ona element parkowej infrastruktury edukacyjnej, bardzo chętnie wykorzystywany podczas zajęć dydaktycznych dla grup i przez turystów indywidualnych.

Dotacja inwestycyjna z Funduszu w wysokości 26 127,00 zł, pozwoliła na wybudowanie nowej ekościeżki przy Szkole Podstawowej nr 3 w Międzyrzeczu. Wzdłuż ścieżki o długości 35 m i powierzchni 100,25 m² zamontowano też 4 przestrzenne gry dydaktyczne, rozwijające wiedzę w zakresie ochrony bioróżnorodności oraz tablicą edukacyjną nt. naturalnych i antropogenicznych źródeł zanieczyszczenia powietrza.

Dofinansowanie z WFOŚiGW w Zielonej Górze zostało przeznaczone także m.in. na przeprowadzenie w województwie lubuskim programowych akcji edukacyjnych w dziedzinie ochrony ziemi i ekosystemów. Na uwagę zasługują trzy działania.

1. Kampania edukacyjna Związku Celowego Gmin MG pn. „*Śmieci zeruj: ograniczaj, segreguj!*”, skierowana do ok. 16 300 mieszkańców 6 gmin należących do Związku, tj. Miasta Gorzowa Wielkopolskiego oraz Gmin Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Bogdaniec i Santok, została dofinansowana przez Fundusz kwotą 40 928,00 zł. Trwająca pół roku akcja miała za zadanie utrwalanie zasad segregacji odpadów komunalnych i właściwego postępowania z odpadami pochodzącymi z różnych źródeł. Organizatorzy przeprowadzili 6 tematycznych spotkań z mieszkańcami gmin, w ramach stoisk edukacyjnych z praktycznymi warsztatami kreatywnego wykorzystania odpadów komunalnych

tematycznej, zajęciami na wieloformatowej tematycznej grze planszowej i z bezpłatną dystrybucją „Słownika poprawnej segregacji”. Edukacyjne stoiska organizowane były w trakcie gminnych imprez ekologicznych takich jak: gorzowska akcja Wymień odpady na kulturalne wypady", "Kłodawska Majówka”, obchody Dnia Dziecka w Dzierżowie, które zorganizowała Gmina Deszczno, na "Święcie Chleba" Gminy Bogdaniec, w trakcie „1 Dnia Wakacji” przygotowanym przez Gminę Lubiszyn i w ramach "Dni Grodu Santok”.

2. Dotacją w kwocie 54 647 zł Fundusz dofinansował kampanię edukacyjno-informacyjną Związku Międzygminnego EKO-PRZYSZŁOŚĆ w zakresie prawidłowej segregacji i recyklingu odpadów komunalnych oraz gospodarowania odpadami pn. *„Ekosia i Przyszłość uczą dzieci, jak ważna jest segregacja odpadów”*. Wzięło w niej udział ponad 22 800 mieszkańców z 14 gmin objętych obszarem działania Związku, tj. Miasto Nowa Sól oraz gminy: Nowa Sól, Siedlisko. Bytom Odrzański., Kolsko, Nowe Miasteczko, Kożuchów, Otyń, Kargowa, Bojadła, Szlichtyngowa, Sława, Wschowa, Głogów., Efektem 11-miesięcznego cyklu działań było korzystanie przez mieszkańców z bezpłatnej aplikacji mobilnej na telefon „EcoHarmonogram”, wsparcie edukacyjne nt. segregacji odpadów w prasie lokalnej: w "Głosie Regionu” (zasięg czytelniczy: Gmina Sława, Szlichtyngowa, Wschowa)", "Twój Region" (zasięg czytelniczy powiatu nowosolskiego i zielonogórskiego) oraz "Głos Głogowa" (zasięg czytelniczy powiatu głogowskiego), autorski komiks dla dzieci i młodzieży nt. selektywnej zbiórki odpadów wraz z konspektem lekcji dla nauczycieli wszystkich szkół w obszarze działania Związku oraz 5 animowanych filmów edukacyjnych emitowanych nieodpłatnie na kanale edukacyjnym You Tube i w mediach społecznościowych, z udostępnieniem szkołom linków do odtwarzania.
3. Gminny program edukacyjny pn. „Ul pełen wiedzy - edukacja ekologiczna uczniów z Gminy Lubiszyn”, skierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów 4 szkół w Gminie Lubiszyn, gdzie przez dwa letnie miesiące rozwijał wiedzę i świadomość ekologiczną mieszkańców o roli owadów w życiu człowieka. Dofinansowanie zadanie kwotą 13 331 zł, stanowiącą 50% kosztów całkowitych, pozwoliło m.in. na przeprowadzenie 28 zajęć dydaktycznych dla dzieci oraz doposażenie gminnych placówek oświatowych w przestrzenne pomoce do realizacji tych zajęć, tj.: ule edukacyjne i tablice dydaktyczne, 10 domków dla owadów oraz nasadzenia roślin miododajnych na skwerach w 15 sołectwach gminy.

Umowy dotacji na realizację edukacyjnych projektów wielodziedzinowych umożliwiły także:

- przygotowanie i wydanie przez Zarząd Okręgu LOP Zielonej Górze monografii naukowej o ekosystemach terenów pokopalnianych kopalni odkrywkowych, zwałowisk i wyrobisk po eksploatacji złóż kruszywa naturalnego oraz o wpływie kopalń odkrywkowych na środowisko na przykładzie Kopalni Odkrywkowej - Żwirowni Żagań-Miodnica. Publikacja popularno-naukowa, autorstwa zespołu młodych naukowców Uniwersytetu Zielonogórskiego, dotowana przez Fundusz w kwocie 12 300,00 zł, prezentuje praktyczne możliwości zwiększenia i zarządzania bioróżnorodnością na obszarach, na których postęp cywilizacyjny doprowadził do wyczerpania się niektórych zasobów naturalnych, zubożenia biosfery czy zanieczyszczenia środowiska Nakład wydawnictwa: 700 egz., przeznaczony został do nieodpłatnej dystrybucji m.in. do bibliotek w woj. lubuskim, placówek oświatowych oraz instytucji działających na rzecz ochrony bioróżnorodności i zarządzających zasobami przyrodniczymi w województwie;
- organizację przez Zarząd eliminacji do Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”, poszerzającego wiedzę ok. 300 dzieci i młodzieży z województwa lubuskiego, szczególnie ze środowisk wiejskich, w zakresie ochrony środowiska i ratownictwa ekologicznego, chemicznego, medycznego oraz profilaktyki przeciwpożarowej. Eliminacje, prowadzone przez Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP Województwa Lubuskiego od ponad 40 lat, uzyskały w 2023 r. dotacje z Funduszu w wys. 7 000,00 zł.

Odrębne środki Fundusz przeznaczył na drugą już edycję własnego programu priorytetowego, realizowanego w formie konkursu dla mediów województwa lubuskiego z dziedziny Edukacja Ekologiczna o tematyce priorytetowej ***Zrównoważony rozwój w ochronie środowiska – informacja i edukacja w lubuskich mediach – edycja 2023***. Celem tego programu, podobnie jak w roku 2022, było podnoszenie wiedzy i świadomości Lubuszan o współczesnym gospodarowaniu zasobami środowiska poprzez zaktywizowanie mediów regionu lubuskiego do upowszechniania informacji i prowadzenia edukacji ekologicznej na temat zrównoważonego rozwoju w polskim systemie ochrony środowiska oraz źródeł i zasad finansowania tego systemu, w tym przez WFOŚiGW w Zielonej Górze. Zainteresowane media, w wybranych kategoriach konkursowych: prasa, radio lub telewizja, mogły zgłaszać do konkursu swoje projekty na przygotowanie i wydanie edukacyjnych kolumn redakcyjnych, audycji radiowych lub programów telewizyjnych, kierowanych do mieszkańców regionu, zawierających wskazaną przez Fundusz tematykę nadrzędną, tj.: problematykę zmian klimatu, w tym przeciwdziałanie niskiej emisji, efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii,

a także upowszechnianie wiedzy o aktualnych programach prośrodowiskowych, i innych wydarzeniach dotyczących zrównoważonego rozwoju w ochronie środowiska.

W kategorii Telewizja nie zgłoszono żadnego projektu. W kategorii Radio dotację w wysokości 38 500,00 zł wygrała Rozgłośnia Radiowa Polskiego Radia RADIO ZACHÓD na realizację i emisję cyklu 17 44-minutowych audycji edukacyjnych pod zbiorczym tytułem „Ziemia naszym domem – dbamy o zrównoważony rozwój” Ekologiczna edukacja radiowa w ramach tego konkursowego przedsięwzięcia objęła ok. 80 000 słuchaczy audycji emitowanych co dwa tygodnie od kwietnia do grudnia 2023 r. na antenie RADIA ZACHÓD, a także dodatkowo odbiorców odwiedzających stronę internetową www.radiozachod.pl.

W kategorii Prasa do konkursu przystąpiła Polska Press Sp. z o.o Oddział w Zielonej Górze i do tego beneficjenta trafiła dotacja w wysokości 24 000 zł na przygotowanie i wydanie cyklu 20 edukacyjnych kolumn prasowych pod pn. *Informacja i edukacja ekologiczna w „Gazecie Lubuskiej” oraz na portalu gazetalubuska.pl* Materiały ekologiczne ukazujące się na łamach „Gazety Lubuskiej” co dwa tygodnie od maja do końca grudnia 2023 r. dostępne były dla ok. 18 200 czytelników wydań drukowanych oraz dla ponad 2 200 000 użytkowników portalu gazetalubuska.pl.

8.3.3.2 Realizacja Programu Priorytetowego NFOŚiGW w Warszawie pn. Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej (RWEE)

W 2023 roku WFOŚiGW w Zielonej Górze realizował ogłoszony w IV kwartale 2022 roku Program Priorytetowy NFOŚiGW w Warszawie pn. Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej. Program realizowany był na podstawie zawartej z NFOŚiGW umowy udostępnienia środków nr 3168/2022/WF/US z dnia 6.10.2022 r. Nabór wniosków o dofinansowanie odbywał się w trybie konkursowym, w ramach czterech obszarów tematycznych:

1. Czyste powietrze – przeciwdziałanie emisjom.
2. Odnawialne źródła energii i efektywność energetyczna.
3. Niskoemisyjny transport.
4. Ochrona środowiska, gospodarka wodna i zrównoważony rozwój.

Nabór wniosków o dofinansowanie przeprowadzono oddzielnie dla każdego obszaru tematycznego oraz w różnych terminach:

1. Czyste powietrze – przeciwdziałanie emisjom: nabór wniosków o dofinansowanie w terminie od 1.12.2022 r. do 30.01.2023 r.; uzupełniający nabór wniosków o dofinansowanie przeprowadzono w terminie od 11.08.2023 r. do 31.10.2023 r.

2. Odnawialne źródła energii i efektywność energetyczna: nabór wniosków o dofinansowanie w terminie od 2.01.2023 r. do 30.01.2023; uzupełniający nabór wniosków o dofinansowanie przeprowadzono w terminie od 11.08.2023 r. do 31.10.2023 r.
3. Niskoemisyjny transport: nabór wniosków o dofinansowanie w terminie od 1.02.2023 r. do 28.02.2023 r.
4. Ochrona środowiska, gospodarka wodna i zrównoważony rozwój: nabór wniosków o dofinansowanie w terminie od 1.03.2023 do 30.03.2023 r.

Celem Programu było upowszechnianie wiedzy oraz podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej, aktywizacja społeczna i kształtowanie postaw proekologicznych społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży. Przyjętą formą dofinansowania zadań była dotacja bezzwrotna w drodze refundacji kosztów o intensywności do 90-95% kosztów kwalifikowanych w zależności od statusu podmiotu wnioskującego. Do 95% kosztów kwalifikowanych mogła uzyskać gmina, której co najmniej 10% powierzchni stanowi teren parku narodowego, natomiast dla pozostałych Beneficjentów przewidziana została dotacja do 90% kosztów kwalifikowanych. Maksymalna kwota dofinansowania udzielona jednemu Beneficjentowi na zadanie zgłoszone w ramach jednego etapu naboru wynosiła 150 000,00 zł. Wskaźnikiem osiągnięcia efektu ekologicznego jest liczba osób objętych edukacją ekologiczną – minimalny wskaźnik osiągnięcia celu dla jednego zadania wynosi 5 000 osób, w tym minimum 500 osób to działania bezpośredniej edukacji. Maksymalny czas trwania zadania wynosi 2 lata. W ramach przeprowadzonego naboru wniosków w ramach Programu do WFOŚiGW w Zielonej Górze wpłynęło 66 wniosków na łączną kwotę 5 697 830,00 zł oraz zawarto 29 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 2 119 807 zł.

8.3.4 Pozostałe komponenty

W ramach komponentu **Nadzwyczajne zagrożenia środowiska** udzielono dofinansowania w formie dotacji, przekazania środków oraz pożyczek na wyposażenie w sprzęt ratowniczy jednostek Państwowej Straży Pożarnej Województwa Lubuskiego, jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, WOPR oraz gmin.

Głównym kierunkiem działania Funduszu w zakresie Nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w 2023 r. było zaangażowanie własnych środków oraz udostępnionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Program priorytetowy „**Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 1)**”. W tworzenie ram Programu zaangażowane są instytucje szczebla krajowego (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

i Administracji, Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz NFOŚiGW) oraz regionalnego (Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp. oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze).

W ramach tego programowego działania, Fundusz wspomógł zakupy 20 specjalistycznych samochodów ratowniczo - gaśniczych. Wsparcie otrzymały bezpośrednio jednostki ochotniczych straży pożarnych: Lemierzyce, Sława, Ulim, Kaława, Strzegów, Brójce, Czarnowo, Konotop, Iłowa, Cybinka, Mozów, Silna, Stary Kisielin, Goraj, Ściechów, Dąbrówka Wielkopolska, Rzepin, Stare Kurowo, Krasowiec oraz Borowe. Łącznie przekazano 9 703 969,50 zł (w tym wsparcie ze środków WFOŚiGW to kwota 2 045 969,50 zł). Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych będzie kontynuowany w kolejnych latach, a jego realizacja na szczeblu wojewódzkim przez Fundusz daje gwarancję celowości i poprawności realizacji założeń programu.

Kolejną bardzo znaczącą formą pomocy był **Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 2)** Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (tzw. „Mały Strażak”). W ramach programu Fundusz dofinansował zakup sprzętu ratowniczo – gaśniczego w formie dotacji w kwocie maksymalnej 18 000,00 zł do 90% k.k. Zainteresowanie Programem w województwie lubuskim zaktywizowało 305 jednostek OSP. Program umożliwił wyposażenie jednostek w sprzęt o łącznej wartości 5 389 991,77 zł; a dotacja WFOŚiGW wyniosła 2 889 991,77 zł oraz dotacja z NFOŚiGW 2 500 000,00 zł.

Decyzją Zarządu oraz Rady Nadzorczej Funduszu, w dniu 11.04.2023 r. WFOŚiGW w Zielonej Górze ogłoszono nabór wniosków w ramach II edycji Programu własnego „**Nowoczesna Remiza**”. Celem Programu jest poprawienie funkcjonowania jednostek ochotniczych straży pożarnych województwa lubuskiego poprzez finansowanie nakładów inwestycyjnych zmierzających do poprawienia efektywności energetycznej jednostek/ lub wsparcie budowy nowych jednostek oraz doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt niezbędny do zapobiegania i likwidacji skutków katastrof naturalnych, ekstremalnych zjawisk atmosferycznych lub awarii technicznych, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu osób, mieniu albo środowisku naturalnemu.

Pomoc finansowa Wojewódzkiego Funduszu w formie pożyczki z 40% umorzeniem przeznaczona jest na: termomodernizację i rozbudowę istniejących budynków remiz z wykorzystaniem OZE, budowę nowych remiz przeznaczonych dla jednostek OSP z wykorzystaniem OZE oraz zakup specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach

ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń. W ramach naboru, w roku 2023 dofinansowanie udzielono wszystkim 5 aplikującym wnioskodawcom. Inwestycje polegające na budowie nowych oraz termomodernizacji i rozbudowie istniejących remiz z wykorzystaniem OZE finansowane będą do roku 2025, a łączna wartość wsparcia wyniosła 4 578 206,01 zł.

W wyniku współpracy Zarządu Funduszu z lubuskimi nadleśnictwami oraz Region Dyrekcją Lasów Państwowych w Zielonej Górze, Fundusz ogłosił nabór wniosków na dotacje dla Lasów Państwowych na zwalczanie zagrożeń środowiska w lubuskich lasach. Pomoc finansowa Wojewódzkiego Funduszu w formie dotacji przeznaczona była na: 1) zakup dronów w tym dronów z kamerami termowizyjnymi, 2) zakup niezbędnego oprogramowania do analizy zebranych danych, 3) szkolenia specjalistyczne z obsługi sprzętu (wydatki mogą stanowić wkład własny beneficjentów), 4) działania edukacyjne skierowane do lokalnej społeczności. W ramach programu udzielono dofinansowanie na zakup kamery multispektralnej i bezzałogowego statku powietrznego, wykorzystywanych do monitoringu środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk hydrogenicznych (mokradeł) w kwocie 66 000,00 zł. WFOŚiGW w Zielonej Górze niezwłocznie po pożarze składowiska odpadów niebezpiecznych w Przylepie w dniach 22-24.07.2023 r., uruchomił program dotacyjny dla jednostek państwowych oraz ochotniczych straży pożarnych województwa lubuskiego, które utraciły pełną zdolność ratowniczo-gaśniczą w wyniku zaangażowania w akcji ratunkowej w Przylepie. W programie, mającym na celu odbudowę potencjału technicznego jednostek pożarniczych, uczestniczących w tej akcji, i ochrony osobistej strażaków, uruchomiono środki w wysokości ponad 1 330 tys. zł dla 31 jednostek PSP i OSP z województwa lubuskiego. Dotacje przeznaczone były na sfinansowanie w 100% kosztów zakupu wyposażenia ochrony osobistej strażaka oraz sprzętu niezbędnego do zapobiegania i likwidacji skutków katastrof lub awarii technicznych, zagrażających życiu lub zdrowiu osób, mieniu albo środowisku naturalnemu, w tym sprzętu uzbrojenia i techniki specjalnej oraz łączności.

Łącznie w komponencie nadzwyczajnych zagrożeń podpisanych zostało 409 umów na dofinansowanie zadań w formie pożyczki, dotacji i przekazania środków (o 69 więcej niż w roku ubiegłym). Dofinansowanie środkami wojewódzkiego oraz narodowego funduszu w roku 2023 wyniosło 28 713 588,64 zł.

W ramach komponentu **Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami** w roku sprawozdawczym lubuski Wojewódzki Fundusz realizował dofinansowania zadań usuwania wyrobów zawierających azbest w ramach Programu priorytetowego NFOŚiGW.

Gminy przystępujące do Programu mogły uzyskać dofinansowanie dotacyjne w wysokości uzależnionej od wskaźnika G - dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie, odpowiednio:

- do 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia dla gmin o wartości wskaźnika G określonego dla roku poprzedzającego rok złożenia wniosku nie większej niż 1500,
- do 70% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia dla gmin o wartości wskaźnika G określonego dla roku poprzedzającego rok złożenia wniosku w przedziale powyżej 1500 do 2000,
- do 40% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia dla gmin o wartości wskaźnika G określonego dla roku poprzedzającego rok złożenia wniosku powyżej 2000.

Do kosztów kwalifikowanych zaliczano: koszty demontażu, zbierania, transportu i unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest.

Do Programu w roku 2023 przystąpiły 59 gmin. Rzeczywiste dofinansowanie zadań osiągnęło wartość 965 441,84 zł.

W roku 2023 uzyskano efekt ekologiczny uzyskany na podstawie realizacji umów z zakresu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu 59 gmin, w postaci ilości unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych (zdeponowanych na składowiskach odpadów), który wyniósł ogółem 2 010,42 Mg, przy średnim jednostkowym dofinansowaniu do unieszkodliwiania 1 Mg azbestu w wysokości 480,22 zł/Mg.

Zestawienie udzielonego dofinansowania oraz podsumowanie Programu usuwania azbestu w roku 2023 zawarto na wykresach od 1-5 w załączeniu do Sprawozdania.

W roku 2023 Wojewódzki Fundusz kontynuował realizację **Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie**. O dofinansowanie w postaci dotacji, na zakup wapna nawozowego odpowiadającego typom wapna nawozowego oraz środka wapnującego mogli ubiegać się posiadacze użytków rolnych z terenu województwa lubuskiego, o pH gleby poniżej lub równej 5,5.

W ramach tego programu w roku 2023 Fundusz zawarł 235 umów o dofinansowanie z rolnikami na łączną kwotę 1 904 921,12 zł.

W 2023 r. Fundusz ponowił też, wprowadzony pilotażowo w 2019 roku, program priorytetowy pn. „Usuwanie i zagospodarowanie odpadów porzuconych”. Założenia programowe skoncentrowane były na udzieleniu pomocy finansowej na ten cel, w formie dotacji bezzwrotnej w wysokości do 100% kosztów, dla jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa lubuskiego oraz innych organów właściwych do usunięcia odpadów

w myśl art. 26a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. W ostatnim kwartale 2023 r. ramach tego programu wsparcie Funduszu w wys. 315 645,12 zł otrzymała Gmina Żagań, z przeznaczeniem na usunięcie porzuconych odpadów zmagazynowanych w miejscowości Dzietrychowice.

Na **ochronę różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów** w 2023 roku Fundusz przeznaczył 559 780,00 zł środków pomocowych –w formie przekazania środków dla państwowych jednostek budżetowych oraz bezzwrotnych dotacji dla 2 stowarzyszeń przyrodniczych, jednostki JST i szkoły wyższej. Dzięki tym środkom przeprowadzono na obszarze ponad 4077 ha województwa lubuskiego czynną ochronę gatunków i siedlisk chronionych, w tym 9 gatunków roślin i zwierząt z Czerwonej księgi gatunków zagrożonych lub objętych ścisłą ochroną w Polsce, rozpoczęto program restytucji jednego gatunku, całkowicie wytępionego w Polsce, a także rozbudowano infrastrukturę służącą ochronie właściwego stanu ekosystemów.

Przykładem może przekazanie środków Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w kwocie 137 968 zł, które zostały przeznaczone głównie na zachowanie stanu ochrony siedlisk i gatunków zagrożonych wyginięciem na terenie rezerwatów przyrody „Pamięcin” Bagno Chłopiny” i Żurawie Bagno, a także na sporządzenie planów ochrony dla 3 rezerwatów: „Buczyna Szprotawska”, „Annabrzeskie Wąwozy” i „Gubińskie Mokradła”.

W 2023 r. Fundusz wsparł inwestycję, która posłuży odbudowaniu populacji gatunku wymarłego w Polsce: dropia zwyczajnego (*Otis tarda*). Przywrócenia przyrodzie polskiej tego ptaka, całkowicie wytępionego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w latach 80. XX wieku, podjął się Zarząd Okręgu Polskiego Związku Łowieckiego w Gorzowie Wielkopolskim. I etap programu reintrodukcji dropia Fundusz dofinansował kwotą 315 000,00 zł, co umożliwiło wybudowanie w miejscowości Pławin w powiecie strzelecko-drezdeneckim w województwie lubuskim jedynej w kraju stacji hodowli tego ptaka. W ramach zadania, poprzedzonego przygotowaniem dokumentacji projektowej, wykonano niwelację gruntu, uzbrojenie i ogrodzenie terenu oraz posadowienie i podłączenie do mediów modułów kontenerowych, które wyposażone zostały w specjalistyczny sprzęt, tj. 3 inkubatory do wylęgu jaj, 7 odchowników ze skrzynkami odchownikowymi i 20 lamp grzewczych dla piskląt oraz agregat prądotwórczy. Przy stacji wybudowano też szklarnie do odchovu piskląt, wiatę adaptacyjną dla młodych osobników oraz zadaszone woliery adaptacyjne dla ptaków, ogrodzone i osłonięte siatką przeciwko drapieżnikom. W kolejnym etapie przedsięwzięcia, zaplanowanym do realizacji w 2024 r., przewidziane jest wybudowanie woliery zewnętrznej

oraz zakup jaj dropia, wylęg i odchów piskląt (w latach 2024 – 2029), a następnie rozpoczęcie wsiedleń wg. koncepcji „born to be free” oraz prowadzenie monitoringu na terenach wsiedleń, a także badania telemetryczne w zakresie monitoringu osobników dorosłych (w latach 2029 – 2034).

W ramach inwestycyjnego projektu Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego. pn. *Lubuskie parki krajobrazowe przyjazne dzikim pszczołom*, z dofinansowaniem z Funduszu w kwocie 73 553,00 zł , rozbudowano infrastrukturę badawczo-edukacyjną ZPK WL do wykonywania ochrony czynnej owadów błonkoskrzydłych na obszarze 0,04 ha Gorzowskiego Parku Krajobrazowego i Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. Utworzono 2 łąki kwietne i 2 sandaria (naturalne siedliska do gniazdowania pszczołowatych), wybudowano konstrukcje drewniano-gliniane stanowiące bezpieczne siedlisko gniazdowania i rozwoju owadów błonkoskrzydłych, a także przeprowadzono szkolenia warsztatowe nt. biologii gatunków błonkoskrzydłych i ich znaczenia przyrodniczego. Doposażono też Leśną Stację Dydaktyczną w Lipach i Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Pszczewie w pomoce dydaktyczne, w tym tematyczne tablice dydaktyczne, modele pszczół oraz sprzęt fotograficzny i 4 tablety, wspomagające prowadzenie prac badawczych i zajęć edukacyjnych.

57 000,00 zł dotacji z Funduszu dla Stowarzyszenia Ochrony Sów przeznaczono na zapewnienie na obszarze ok. 39 000 ha województwa lubuskiego bezpiecznych miejsc lęgowych dla sowy włochatki *Aegolius funereus*. Dotacja pozwoliła na zakup i montaż na obszarze Puszczy Noteckiej 80 budek lęgowych dla chronionej w Polsce włochatki, a następnie na prowadzenie monitoringu budek i ptaków w okresie przedlęgowym i w okresie lęgu oraz zaobrączkowanie młodych ptaków i sprzątanie budek.

Uniwersytet Zielonogórski dzięki pomocy z Funduszu w wysokości 8 000,00 zł doposażył w 2023 r. bazę naukowo-dydaktyczną Wydziału Nauk Biologicznych w termowizor Pulsar Helion na potrzeby prac badawczych prowadzonych w terenie. Aparatura w pierwszej kolejności posłużyła badaniu aktywności nietoperzy na Obszarze Natura 2000 Nietoperek i w zlokalizowanym na tym samym terenie rezerwacie nietoperzy Nietoperek - jednym z największych tego typu obiektów w środkowej Europie, dokąd co roku tysiące nietoperzy pokonuje setki kilometrów, by tam bezpiecznie zimować. Zakupiony termowizor umożliwi obserwacje behawioralne nietoperzy, określenie szlaków i okresu migracji tych ssaków na zimowiska i do miejsc ich rozrodu, zarówno w rejonach poza bezpośrednim wpływem ruchu drogowego jak i w sąsiedztwie największych dróg regionu

Monitoring środowiska

Środki pomoce z Funduszu w 2023 r. skierowane zostały na wzmocnienie potencjału badawczego inspekcji ochrony środowiska oraz na opracowanie strategicznych programów wojewódzkich w zakresie ochrony środowiska i aktualizację systemu operacyjnego do zarządzania opłatami i informacjami środowiskowymi.

Przekazanie środków z WFOŚiGW w wysokości 436 000,00 zł pozwoliło Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wielkopolskim zakup specjalistycznej aparatury nowej generacji: spektrometru z detektorem germanowym, do prowadzenia pomiarów zawartości izotopów promieniotwórczych, który umożliwi precyzyjne określenie sztucznych izotopów gamma promieniotwórczych występujących w próbkach środowiskowych, takich jak woda powierzchniowa, pasze surowe, żywność czy opad całkowity, a także pozwala na identyfikację źródła skażenia podczas zdarzenia radiacyjnego. Doposażenie w nowoczesną aparaturę umożliwiło WSSE w Gorzowie Wlkp., jako placówce podstawowej wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych, realizację zadań związanych z obowiązkiem wczesnego wykrywania skażeń. Zakupiona aparatura umożliwia też systematyczne zbieranie i opracowywanie danych o stopniu zanieczyszczenia środowiska i żywności izotopami promieniotwórczymi zgodnie z „Planem pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w Państwowej Inspekcji Sanitarnej”, którego celem jest ocena sytuacji radiologicznej w kraju.

Środki Funduszu przekazane Województwu Lubuskiemu w ramach podpisanych w 2023 roku umów dotacyjnych w obszarze monitoringu środowiska, pozwolą na:

- na zaktualizowanie systemu informatycznego SOZAT, z którego Województwo Lubuskie korzysta w procesie zarządzania opłatami, informacjami i obsługą rachunków redystrybucyjnych. Zadanie, dotowane przez WFOŚiGW kwotą 660 000,00 zł przewidziane jest do realizacji w latach 2023-2026 i obejmuje zakup aktualizacji systemu komputerowego z trzyletnią, bieżącą obsługą serwisową, prawną oraz gwarancją zarządzania informacjami środowiskowymi, obsługą opłat za korzystanie ze środowiska, opłat za substancje kontrolowane, opłaty produktowej, księgowaniem i redystrybucją tych opłat oraz rozszerzeniem bazy danych o podmiotach korzystających ze środowiska w województwie lubuskim;
- sporządzenie strategicznych dla województwa lubuskiego dokumentów programowych, tj.:
  1. opracowanie aktualizacji Programów Ochrony Powietrza dla 3 stref w województwie lubuskim: strefy lubuskiej, strefy miasto Zielona Góra oraz strefy Gorzów Wlkp. wraz z planami działań krótkoterminowych dla każdej ze stref. Ponieważ roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim za 2021 rok wykazała przekroczenie

poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w strefie lubuskiej, w strefie miasto Gorzów Wielkopolski i w strefie miasto Zielona Góra - wszystkie strefy zostały zaliczone do klasy C wymagającej przygotowania zaktualizowanych programów, określających działania ochronne i naprawcze w celu ochrony zdrowia ludzi i ekosystemów. W programach, dofinansowanych z Funduszu kwotą 110 700,00 zł, wskazano działania konieczne do uzyskania dopuszczalnych lub docelowych poziomów substancji szkodliwie oddziałujących na zdrowie i / lub środowisko jako całość, w tym działania ochronne dla grup ludności wrażliwych na przekroczenia norm substancji szkodliwych w powietrzu, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci;

2. Programu Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Województwa Lubuskiego oraz prognozy oddziaływania na środowisko, z dotacją WFOŚiGW w wysokości 115 534,00 zł. Celem Programu, którego przygotowanie przewidziano w dwuletnim okresie 2023-2024, jest zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, co ma być osiągnięte przez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego, a tam gdzie normy nie są utrzymane - co najmniej do poziomu dopuszczalnego. Ponieważ nowe przepisy prawa obligują marszałka województwa do ujęcia w projekcie Programu, poza obowiązującym do tej pory opracowaniem odnoszącym się do głównych dróg, głównych linii kolejowych i głównych lotnisk, także aglomeracji o liczbie mieszkańców pow. 100 tys. - nowy projekt Programu ochrony przed hałasem musiał objąć teren całego województwa lubuskiego. Analizą objętych jest więc 6 odcinków dróg wojewódzkich o łącznej długości 35,342 km; 47 odcinków dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie, o łącznej długości 241,748 km; 6 odcinków autostrady o łącznej długości 105,905 km, oraz: jedna linia kolejowa, po której przejeżdża rocznie więcej niż 30 tysięcy pociągów, o łącznej długości 76,562 km; dwie aglomeracje o liczbie mieszkańców pow. 100 tys. mieszkańców, tj.: miasto Zielona Góra - 418,041 km dróg, linia kolejowa o dł. 45,27 km oraz lotnisko i miasto Gorzów Wielkopolski- 331,384 km, linie kolejowe i tramwajowe o dł. łącznej 33 km.

9. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU W ZAKRESIE OBSŁUGI ŚRODKÓW UE

Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie kontroli realizacji POIiŚ 2007-2013” oraz zgodnie z zaleceniami otrzymywanymi bezpośrednio z Ministerstwa Klimatu i Środowiska, dla projektów w ramach POIiŚ 2007 – 2013, które Fundusz w Zielonej Górze realizował, do końca 2020 r. zostały przeprowadzone kontrole trwałości wszystkich projektów będących

w okresie trwałości. Następnie wraz z końcem I kwartału 2022 r. wygasły obowiązki sprawozdawcze z realizacji działań POIiŚ. Tym samym Fundusz w Zielonej Górze ukończył proces związany z zamykaniem Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, dla którego pełnił funkcję instytucji wdrażającej w obszarze I i II osi priorytetowej.

Na mocy wypowiedzenia Porozumienia nr 1/RPO/2016, WFOŚiGW w Zielonej Górze od dnia 28 lutego 2017 r. przestał pełnić funkcję Instytucji Wdrażającej dla programów regionalnych LRPO 2007-2013 oraz RPO-L2020. W 2023 roku działania Funduszu polegały na bieżącym przekazywaniu do Instytucji Zarządzającej wszelkiej korespondencji w zakresie ww. Programów, która została skierowana do Funduszu.

9.2 Ogólnopolski system wsparcia doradczego w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE

Do 31.12.2023 r. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze współrealizował Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Projekt realizowany był przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Partner Wiodący), działający we współpracy z 16 Partnerami (15 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Województwo Lubelskie). Instytucją Pośredniczącą wspierającą te działania było Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

Projekt finansowany był ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej poddziałanie 1.3.3 „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”, a okres realizacji obejmował lata 2016-2023. Była to pierwsza edycja Projektu, który uzyskał potwierdzenie dalszej realizacji w nowej perspektywie finansowej.

Głównym celem Projektu było wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku poprzez:

- zwiększenie świadomości społecznej w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej,
- wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu planów gospodarki niskoemisyjnej (PGN),
- wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.

Powyższe cele były realizowane poprzez wykonanie przez Doradców Energetycznych założonych działań wskaźnikowych w poszczególnych województwach. Zespół Doradców

Energetycznych funkcjonujący w WFOŚiGW w Zielonej Górze wykonał wszystkie planowane działania (w 2023 r. ZDE działał w 4 osobowym składzie).

Zestawienie wskaźników realizacji Projektu Doradztwa Energetycznego (PDE) dla ZDE w Zielonej Górze (w okresie realizacji Projektu).

Lp.	Nazwa wskaźnika	Cel	Osiągnięto
1	Liczba udzielonych konsultacji	3696	3852
2	Liczba udzielonych porad	3696	4331
3	Liczba PGN objętych wsparciem doradczym	35	59
4	Liczba dużych inwestycji w zakresie EE i OZE objętych wsparciem doradczym	57	62
5	Liczba małych inwestycji w zakresie EE i OZE objętych wsparciem doradczym	53	57
6	Liczba przeszkolonych kandydatów na Energetyka Gminnego	50	98
7	Liczba gmin posiadająca przeszkolonego Energetyka Gminnego	40	62

Odbiorcami działań doradczych były następujące podmioty:

- osoby fizyczne,
- Jednostki Samorządu Terytorialnego,
- Przedsiębiorstwa (MŚP i duże przedsiębiorstwa),
- wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe,
- inne podmioty (szkoły, obiekty służby zdrowia itp.).

Konsultacje i porady wiązały się z rozwiązywaniem konkretnych problemów, które obejmowały między innymi:

- Program Czyste Powietrze, Mój Prąd, Ciepłe Mieszkanie, Moje Ciepło,
- Konsultacje aktualizacji PGN-ów (201 konsultacji),
- Zagadnienia dotyczące inwestycji i OZE (w tym weryfikacje audytów energetycznych),
- Technologie związane z efektywnością energetyczną i OZE,
- Źródła finansowania efektywności energetycznej i OZE.

Bardzo istotnymi w pracy Doradców Energetycznych są działania:

1. edukacyjno-szkoleniowe oraz
2. informacyjno-promocyjne.

Ad.1. Działania edukacyjno-szkoleniowe

W czasie realizacji Projektu ZDE w Zielonej Górze przeprowadził 67 zróżnicowanych działań edukacyjno-szkoleniowych dotyczących tematyki EE i OZE, którymi objęto łącznie 1897 osób. Tematyka i zakres szkoleń były uzależnione przede wszystkim od zgłaszanych potrzeb przez odbiorców usług doradczych oraz dostępnych możliwości finansowania inwestycji.

Największe z tych działań to:

- szkolenia dla kandydatów na Energetyków Gminnych,
- szkolenia dla pracowników Gmin w związku z realizacją Programu Czyste Powietrze,
- szkolenia dla pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej (przeszkolono pracowników wszystkich jednostek OPS z naszego województwa).

Szkolenia Energetyków Gminnych

Jednym z najistotniejszych działań realizowanych w ramach projektu doradztwa energetycznego były szkolenia dla kandydatów na Energetyków Gminnych, adresowane do pracowników Gmin województwa lubuskiego oraz osób zgłoszonych przez JST, które miały pełnić w Gminach funkcję Energetyków. Celem Szkoleń było przekazanie wiedzy z zakresu efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii, tak aby przeszkoleni Energetycy Gminni byli w stanie rozpoznać obszary, w których możliwa jest redukcja zużycia energii, wygenerowanie oszczędności oraz ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, a także wskazać możliwości uzyskania wsparcia finansowego na realizację tego typu inwestycji.

Doradcy Energetyczni ZDE w Zielonej Górze zrealizowali V tur szkoleń podstawowych dla kandydatów na Energetyka Gminnego. Każda tura szkolenia podstawowego składała się z trzech etapów, każdy etap po 2 dni (łącznie 6 dni), a całość kończyła się egzaminem teoretycznym i uzyskaniem Certyfikatu Energetyka Gminnego. W pięciu zakończonych turach szkoleniowych przeszkolono 98 uczestników z 62 gmin.

Dodatkowo przeprowadzono również III szkolenia tzw. rozszerzone dla pracowników gmin, którzy uzyskali już wcześniej certyfikat Energetyka Gminnego, których celem było min. pogłębienie wiedzy z zakresu termomodernizacji budynków oraz wsparcia finansowego na ten cel.

Program „Czyste Powietrze” i oferta dla osób fizycznych.

W związku z trwającą od 2018 r. realizacją Programu Czyste Powietrze Doradcy brali udział w działaniach informacyjno-szkoleniowych dotyczących zasad Programu oraz procedury pozyskiwania dofinansowania. Wśród podejmowanych inicjatyw ze strony Doradców należy wymienić spotkania warsztatowe dotyczące zagadnień związanych z finansowaniem przedsięwzięć w ramach Programu Czyste Powietrze, w trybie online, przy użyciu aplikacji Teams oraz w formie tradycyjnych spotkań szkoleniowych. Szkolenia stanowią istotne wsparcie dla wdrażania i realizacji Programu Czyste Powietrze poprzez pomoc zarówno pracownikom Gmin, które przystąpiły do wspólnej realizacji Programu na mocy zawartych porozumień, jak również wszystkim potencjalnym beneficjentom Programu.

W roku 2023 Doradcy Energetyczni przeprowadzili 10 szkoleń, w których wzięło udział ok. 150 przedstawicieli JST z naszego województwa, przedsiębiorców oraz mieszkańców. Doradcy udzielają również na bieżąco indywidualnych konsultacji wszystkim zainteresowanym interesariuszom. Program Czyste Powietrze był również omawiany na wszystkich szkoleniach dla kandydatów na Energetyków Gminnych.

W związku z realizacją programów realizowanych przez NFOŚiGW w Warszawie, takich jak: Ciepłe Mieszkanie, Moje Ciepło, Mój Prąd i Agroenergia, prowadzone przez Doradców działania informacyjno-szkoleniowe obejmowały również te zakresy tematyczne.

Ad. 2. Działania informacyjno-promocyjne

Promowanie Projektu Doradztwa Energetycznego jest istotnym elementem pracy Doradców i odbywa się w różnych formach min. poprzez organizację konferencji oraz czynny udział Doradców w różnych wydarzeniach (o zasięgu regionalnym bądź ogólnokrajowym), podczas których rozpowszechniano Projekt Doradztwa oraz tematykę efektywności energetycznej i OZE.

W roku 2023 Doradcy Energetyczni WFOŚiGW w Zielonej Górze uczestniczyli oraz współorganizowali liczne wydarzenia gminne, tworząc mobilne punkty konsultacyjne i stoiska wystawiennicze. Były to między innymi: fora gospodarcze, wydarzenia gminne typu „Dożynki”, targi rolnicze, „Bitwa regionów”.

Doradcy tworzyli również punkty konsultacyjne podczas wydarzeń miejskich, takich jak: festyny sportowe i rodzinne - np.: Festyn Ekologiczny współorganizowany z wojewódzką

rozgłoszą Radio Zachód, Letni Młodzieżowy Festyn Tenisowy Żyj zdrowo z ekologią na Ty, festyny ekologiczne np. Drzewko za elektrośmieci, Dni Zielonej Góry Winobranie 2023 itp. W w/w wydarzeniach co roku licznie biorą udział mieszkańcy województwa lubuskiego.

W 2023 r. Doradcy, wraz z Partnerem wiodącym (NFOŚiGW w Warszawie) czynnie uczestniczyli (obsługa stoiska) w wydarzeniach o zasięgu ogólnopolskim, organizowanych również przez inne instytucje np.: w Ogólnopolskim Szczycie Energetycznym - Gdańsk 2023, w XXVI Forum Ciepłowników Polskich w Międzyzdrojach, w XXV Międzynarodowych Targach Energetyki i Elektrotechniki oraz Odnawialnych Źródeł Energii ENEX w Kielcach. Doradcy uczestniczyli również w Zachodnim Forum Gospodarczym w Zielonej Górze. W siedzibie Funduszu w Zielonej Górze Zespół Doradztwa Energetycznego zorganizował kolejną edycję promocji Projektu Doradztwa Energetycznego w ramach Dni Otwartych Funduszy Europejskich (12.05. 2023 r.).

Projekt Doradztwa Energetycznego.

Istotne miejsce w pracy Doradców Energetycznych zajmuje aktualizacja wiedzy i kompetencji odbywająca się poprzez udział Doradców w różnych szkoleniach, warsztatach skierowanych bezpośrednio do nich. Najczęściej szkolenia te są organizowane przez Partnera Wiodącego – NFOŚiGW w Warszawie (w formie stacjonarnej lub on-line).

W 2023 r. szkolenia dotyczyły min. tematyki wiedzy technicznej (min. badań termowizyjnych modułów fotowoltaicznych, rozwiązań technicznych systemów grzewczych, elektromobilności) czy oferty finansowania w ramach programów NFOŚiGW. W 2023 r. podnoszenie kompetencji odbywało się poprzez spotkania wymiany doświadczeń pomiędzy wszystkimi Zespołami Doradców Energetycznych w całym kraju. Takie spotkanie studyjne zostało zorganizowane przez ZDE również w Zielonej Górze (27-29.03.2023 r.), było poświęcone głównie elektromobilności i spotkało się z dużym zainteresowaniem.

Partner Wiodący organizował, tak jak w latach wcześniejszych, cykliczne spotkania monitorujące realizację Projektu Doradztwa Energetycznego (min. w Raszynie, Kroczycach, Falentach).

Projekt Doradztwa Energetycznego uzyskał akceptację do dalszej realizacji w ramach nowej perspektywy finansowej.

10. GOSPODARKA FINANSOWA

10.1 Wpływy / przychody

Ogółem w 2023 roku wpływy/przychody Funduszu wyniosły 46 881 741,73 zł i pochodziły z następujących źródeł:

• Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska	10 126 589,61
• Wpływy z tytułu kar administracyjnych	192 559,92
• Wpływy z tytułu opłat i kar za usunięcie drzew	315 262,96
• Wpływy z tytułu nadwyżki dochodu gminnego z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska	3 402 607,73
• Przychody z tytułu realizacji projektu doradztwa energetycznego	1 051 129,02
• Przychody na pokrycie kosztów wdrażania programu „Czyste Powietrze”	1 587 281,95
• Zwrot pożyczonego kapitału	18 477 612,19
• Naliczone oprocentowanie od pożyczek, odsetki za zwłokę, kary umowne	5 148 528,43
• Inne (odsetki od lokat, obligacji, pozostałe przychody)	6 580 169,92
Razem	46 881 741,73

Dodatkowo, Fundusz w ramach podpisanych z NFOŚiGW umów udostępnienia środków na realizację ogólnopolskich programów priorytetowych otrzymał w 2023 r. środki w wysokości 65 415 026,66 zł z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i pożyczek beneficjentom końcowym. W tabeli nr 4. i wykresie pod tabelą przedstawiono porównanie planowanych i wykonanych w 2023 roku wpływów/przychodów. Procent wykonania odniesiono do ostatniej korekty planu 2023.

W tabeli nr 5. przedstawiono wpływy Funduszu w ostatnich pięciu latach w podziale na ich źródła. W stosunku do roku poprzedniego przychody z tytułu opłat i kar zmalały o 1 658 942,42 zł. Zwiększyły się przychody z tytułu realizacji projektu doradztwa energetycznego, które są wyższe o 235 545,99 zł w stosunku do roku poprzedniego. Fundusz od 2021 uzyskuje środki z NFOŚiGW na pokrycie kosztów obsługi zadań związanych z realizacją przedsięwzięć dofinansowanych w formie dotacji w ramach wdrażania Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” oraz tworzeniem warunków do wdrażania tego Programu, które w roku 2023 wyniosły 1 587 281,95 zł. W związku z utrzymującym się poziomem stóp procentowych od depozytów zakładanych w Banku Gospodarstwa Krajowego Fundusz uzyskał przychody finansowe z tytułu odsetek od lokowania czasowo wolnych w wysokości 3 864

660,22 zł, tj. wzrost aż o blisko 37% w stosunku do roku poprzedniego. W roku 2023 Fundusz uzyskał środki w wysokości 3 402 607,73 zł stanowiące nadwyżkę dochodu gminy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska.

10.1.1 Przychody z tytułu opłat i kar

Skorygowany plan na rok 2023 (tab. nr 4.) zakładał pozyskanie z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i za wprowadzanie w nim zmian oraz opłat za usunięcie drzew kwoty 12 000 000,00 zł, z tytułu kar za naruszanie wymagań ochrony środowiska kwoty 175 000,00 zł. Rzeczywiste przychody osiągnęły poziom 10 634 412,49 zł. Opłaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz opłaty za usunięcie drzew przekazane z Urzędu Marszałkowskiego w wysokości 10 441 852,57 zł stanowią 87% planu. W porównaniu do roku poprzedniego są niższe o 1 629 173,41 zł. Kary przekazane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz nałożone w drodze decyzji administracyjnych przez Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska uzyskano w wysokości 192 559,92 zł co stanowi 110% planu. W porównaniu do roku poprzedniego są niższe o 29 769,01 zł.

10.1.2 Wpływy z tytułu działalności pożyczkowej Funduszu

Wpływy z tego tytułu obejmowały: zwrot pożyczonego kapitału oraz oprocentowanie udzielonych pożyczek i odsetki za zwłokę w spłacie kapitału oraz kary umowne. Skorygowany plan w wysokości 24 185 000,00 zł (tab. nr 4.) wykonany został w 97,7%. Łączne wpływy w 2023 roku wyniosły 23 626 140,62 zł, co stanowi 93,2% kwoty uzyskanej w roku 2022. Wpływy z tytułu zwrotu pożyczonego kapitału wyniosły 18 477 612,19 zł i zmalały w stosunku do roku 2022 o 2 876 729,64 zł. Przychody z tytułu oprocentowania pożyczek, odsetek za zwłokę oraz kary umowne naliczone w 2023 roku wyniosły 5 148 528,43 zł i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 1 149 786,71 zł.

W roku 2023 oprocentowanie pożyczek ze środków Funduszu wynosiło w stosunku rocznym WIBOR 3M + 20 pkt bazowych, nie mniej niż 1,2% w stosunku rocznym, w przypadku pożyczek udzielanych: jednostkom samorządu terytorialnego, na realizację zadań, które nie uzyskały niepodlegającego zwrotowi dofinansowania ze środków zagranicznych i jednocześnie wynikających z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych lub dotyczą zastosowania odnawialnych źródeł energii wynikających z programów ochrony powietrza oraz planów gospodarki niskoemisyjnej, lub też dotyczących budowy instalacji wchodzących w skład systemu gospodarki odpadami, zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki

Odpadami. Dla podmiotów świadczących usługi w zakresie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego takie samo oprocentowanie obowiązywało na realizację zadań, które nie uzyskały niepodlegającego zwrotowi dofinansowania ze środków zagranicznych i jednocześnie wynikających z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych lub też dotyczących budowy instalacji wchodzących w skład systemu gospodarki odpadami, zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami. W przypadku pozostałych zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz pożyczek na realizację zadań z udziałem środków bezzwrotnych UE oprocentowanie wynosiło WIBOR 3M + 30 pkt. bazowych, nie mniej niż 1,5% w stosunku rocznym. W przypadku pożyczek na realizację innych zadań oprocentowanie wynosiło WIBOR 3M + 50 pkt bazowych, nie mniej niż 1,9% w stosunku rocznym.

10.1.3 Przychody z operacji kapitałowych

W 2023 roku czasowo wolne środki dały z tytułu operacji finansowych przychody w wysokości 4 223 654,46 zł (więcej o 1 274 773,57 zł w stosunku do roku poprzedniego). Wyższe przychody to efekt wzrostu w ostatnim kwartale roku 2022 oraz utrzymania wysokości stóp procentowych w roku 2023.

Czasowo wolne środki inwestowane były w depozyty overnight we współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 26 września 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw Fundusz, od dnia 1 marca 2015 r., lokuje wolne środki tylko w formie depozytu u Ministra Finansów poprzez Bank Gospodarstwa Krajowego.

W roku 2023 zakładano tylko depozyty overnight z uwagi na ich korzystniejsze oprocentowanie niż oprocentowanie depozytów terminowych. Wysokość oprocentowania wynosiła: 6,25% w okresie styczeń – sierpień, 5,5% w miesiącu wrześniu oraz 5,25% w okresie październik - grudzień.

10.2 Wydatki / koszty

Wydatki Funduszu w 2023 roku (tab. 6.) obejmowały w zakresie działalności ustawowej: pożyczki, dotacje, przekazania środków dla państwowych jednostek budżetowych, oraz dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych. Przyznano również nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska. Spośród ogólnej kwoty wydatków/kosztów wynoszącej 41 614 971,29 zł, na działalność ustawową ze środków własnych wydatkowano łącznie 30 089 515,50

zł. Na wydatki te składały się następujące pozycje (w nawiasie udział procentowy w ogólnej kwocie wydatków Funduszu):

• Wpływ pożyczek	16 451 063,47	(59,7%)
• Wpływ dotacji i przekazanie środków dla PJB	13 308 911,79	(19,7%)
• Nagroda za działalność na rzecz ochrony środowiska	33 000,00	(0,1%)
• Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	296 540,24	(0,9%)

Niezależnie od tego Fundusz w 2023 roku wypłacił dodatkowo, w formie dotacji i pożyczek ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW na realizację programów priorytetowych: 81 235 865,21 zł, z tego na:

- „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”: 10 158 000,00 zł (324 umowy dotacji),
- „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”: 772 353,45 (59 umów dotacji),
- „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”: 1 904 921,12 zł (235 umów dotacji),
- Ogólnopolski program „Moja Woda” : 493 004,74 (91 umów dotacji),
- Ogólnopolski program „Czyste Powietrze”:
  - ✓ dotacje 63 487 168,50 zł (2.918 umów dotacji),
  - ✓ dotacje – ścieżka bankowa 358 657,91 zł (24 umowy dotacji),
- „Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w KPOŚK” : 2 650 976,53 zł (1 umowa pożyczki),
- „Ogólnopolski program „Agroenergia”: 32 133,93 zł (2 umowy dotacji),
- „Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej”: 1 005 984,34 zł (19 umów dotacji),
- „Program Priorytetowy Ciepłe Mieszkanie”: 372 664,69 zł (9 umów dotacji)

W okresie objętym sprawozdaniem Fundusz obsługiwał finansowo łącznie 5 998 umów, w tym:

- 79 umów pożyczek dot. programu Czyste Powietrze,
- 117 pozostałych umów pożyczek,
- 4 umowy pożyczki dot. programu KPOŚK,

- 4 259 umów dotacji dot. programu Czyste Powietrze (w tym 1 258 umowy z lat wcześniejszych),
- 1 534 pozostałych umów dotacji, (w tym 1 278 umów ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW),
- 5 umów o przekazanie środków.

W roku 2023, z uwagi na zaangażowanie Funduszu w realizację programów pomocowych skierowanych do osób fizycznych, finansowanie dotacyjne przewyższało dofinansowanie w formie zwrotnej i stanowiło 88,35% ogólnego dofinansowania (11,65% dofinansowanie w formie pożyczek). Dla porównania w 2022 roku dotacje stanowiły 74% dofinansowania, natomiast pożyczki 26%.

Należy zaznaczyć, że na 31 grudnia 2023 r. z umów podpisanych w 2023 roku i latach wcześniejszych zobowiązania Funduszu na rok 2024 i lata następne w zakresie środków własnych wynoszą 9 255 240,67 zł.

Zobowiązania wynikające z podpisanych umów zawartych w ramach udostępnionych środków z NFOŚiGW na koniec 2023 r. wynoszą 125 594 567,80 zł.

Poza wydatkami na działalność ustawową Fundusz poniósł koszty funkcjonowania organów i Biura w wysokości 10 168 876,90 zł oraz pozostałe koszty operacyjne i finansowe w wysokości 1 340 613,49 (w tym 1 300 000,00 zł dotyczy wyksięgowania wartości udziałów w cenie ewidencyjnej, w związku z ich sprzedażą). Poniesione ogółem koszty wyniosły 11 509 490,39 zł, co stanowiło 86,7% kwoty określonej wg ostatniej w roku 2023 korekty planu. W stosunku do roku poprzedniego koszty działalności bieżącej wzrosły o 2 536 099,71 zł, tj. o 33,23%. Wzrost spowodowany jest zwiększeniem zatrudnienia w związku z nałożeniem na Fundusz zadań związanych z realizacją dużych ogólnopolskich programów priorytetowych (Program Czyste Powietrze, Moja Woda, Agroenergia, Ciepłe Mieszkanie i inne). Na większe koszty wpływ wywarł również wzrost cen zakupu materiałów i usług (rosnąca inflacja)

W roku 2023 w ramach umowy udostępnienia środków z NFOŚiGW na częściowe pokrycie kosztów wdrażania programu priorytetowego „Czyste Powietrze” Fundusz uzyskał przychód w wysokości 1 587 281,95 zł.

Fundusz realizuje również projekt doradztwa energetycznego w ramach podpisanej umowy o partnerstwie z NFOŚiGW oraz pozostałymi Funduszami. Koszty ponoszone na jego

realizację rozliczane są w ramach projektu. W roku 2023 uzyskano przychody z tego tytułu w wysokości 1 051 129,02 zł.

W 2023 roku wydatki inwestycyjne wyniosły 15 965,40 zł i przeznaczone były głównie na zakup trzech zestawów komputerowych oraz drukarki.

11. AKCJE I UDZIAŁY

Na koniec 2023 roku Fundusz posiadał akcje w dwóch Spółkach: Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Zielonej Górze - 88 akcji (o wartości nominalnej 1 000 zł za 1 szt.), oraz Banku Ochrony Środowiska S.A. - 22 185 akcji (o wartości nominalnej 10 zł za 1 szt.).

Wartość nabycia posiadanych przez Fundusz akcji wynosiła ogółem 811 270,00 zł. Na dzień 31.12.2023 r. dokonano wyceny akcji BOŚ i w związku ze wzrostem ich wartości w stosunku do wyceny na 31.12.2022 r. dokonano zmniejszenia dotychczasowego odpisu aktualizującego w wysokości 62 118,00 zł. Wartość odpisu aktualizującego akcji BOŚ na 31.12.2023 r. wynosi 496 660,60 zł.

W roku 2023 dokonano sprzedaży udziałów w Lubuskim Funduszu Poręczeń Kredytowych w drodze ich umorzenia w ilości 130 szt., w wartości nominalnej 1 300 000,00. Udziały sprzedano za cenę 2 288 000 tys. zł, co dało zysk na sprzedaży w wysokości 988 000,00 zł.

12. BILANS ROCZNY I WYNIKI FINANSOWE

Na dzień 31 grudnia 2023 r. suma bilansowa wynosi **190 194 194,95 zł** i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 8 557 794,58 tj. o 4,3% (w roku poprzednim **198 751 989,53 zł**). Aktywa trwałe uległy zmniejszeniu z kwoty **94 920 825,27 zł** do kwoty **91 615 863,23 zł** (spadek o wzrost o 3,2%), aktywa obrotowe zmniejszyły się z kwoty **103 831 164,26 zł** do kwoty **98 578 331,72 zł** (spadek o 5,1%). Uzyskano dodatni wynik finansowy w wysokości **3 256 187,12 zł**, co spowodowało zwiększenie funduszu własnego z kwoty **168 242 280,35 zł** do kwoty **171 498 467,47 zł** (wzrost o 1,9%). Fundusz podstawowy zwiększył się o wynik finansowy roku ubiegłego (zysk), tj. o kwotę **5 756 076,30 zł** i wynosi **159 489 353,44** (wzrost o 3,7%).

TABELE I WYKRESY

TABELA 1. Umowy dofinansowania zawarte w 2023 roku.

Dotacje

Lp.	Liczba umów	Rodzaj umowy	Kwota pomocy
1	106	Umowy dotacji WF	13 700 274,34
2	235	Dotacja wapnowanie NF/WF	1 904 921,12
3	768	Dotacja - Moja Woda NF	4 295 169,14
4	3 067	Dotacja-Czyste Powietrze	116 101 596,42
5	5	Dotacja-Agroenergia	97 133,93
6	20	Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 1	9 703 969,50
7	305	Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych część 2	5 389 999,77
8	59	Dotacje na azbest NF/WF	965 441,84
9	5	Przekazanie środków WF	2 129 952,00
10	29	Regionalny Program Wsparcia Edukacji Ekologicznej NF/WF	2 119 807,00
Suma:			156 408 265,06

Pożyczki

Lp.	Umowa numer	Kontrahent - nazwa	Nazwa zadania	Kwota pomocy
1	P23001	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 900kW	2 154 727,32
2	P23002	Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp z o.o.	Budowa wodociągu tranzytowego Siecieborzyce-Długie wraz z przepompownią i zbiornikiem wody	1 036 033,55
3	P23003	Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp z o.o.	Budowa wodociągu tranzytowego Siecieborzyce-Długie wraz z przepompownią i zbiornikiem wody	443 516,45
4	P23004	Gmina Kłodawa	Budowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej oraz wyburzenie istniejącego budynku remizy	2 000 000,00
5	P23005	Gmina Niegosławice	Przebudowa remizy OSP w miejscowości Mycielin	599 681,77
6	P23006	WOKAMID Sp. z o.o.	Budowa instalacji paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą techniczną	422 250,02
7	P23007	WOKAMID Sp. z o.o.	Budowa instalacji paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą techniczną {rezygnacja}	0,00
8	P23008	Gmina Zwierzyn	Budowa remizy strażackiej w Żółwinie	300 000,00
9	P23009	Gmina Santok	Termomodernizacja wraz z rozbudową budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Starym Polichnie	1 469 850,00
10	P23010	Gmina Santok	Termomodernizacja wraz z rozbudową budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Wawrowie	1 880 919,99
11	P23011	INNEKO Sp. z o.o. Gorzów Wlkp.	Zakup fabrycznie nowych pojazdów specjalistycznych do wywozu odpadów komunalnych	4 684 800,00
12	P23012	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych "USKOM" Sp. z o.o. Koźuchów	Budowa instalacji fotowoltaicznej na terenie SUW w Koźuchowie	158 373,98
13	P23013	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych "USKOM" Sp. z o.o. Koźuchów	Budowa instalacji fotowoltaicznej na terenie SUW w Koźuchowie	36 426,02
14	P23014	Gmina Stare Kurowo	Budowa remizy strażackiej SP Łęgowo w gminie Stare Kurowo	540 000,00

Lp.	Umowa numer	Kontrahent - nazwa	Nazwa zadania	Kwota pomocy
15	P23015	Gmina Lipinki Łużyckie	Budowa nowoczesnej remizy Ochotniczej Straży Pożarnej	500 000,00
16	P23016	Gmina Międzyrzecz	Termomodernizacja remizy z wykorzystaniem OZE	450 000,00
17	P23017	Zakład Wodociągów Kanalizacji i Usług Komunalnych Sp. z o.o. Świebodzin	Budowa instalacji fotowoltaicznej na obiekcie Centralnej Przepompowni Ścieków w Świebodzinie	147 950,00
18	P23018	Zakład Wodociągów Kanalizacji i Usług Komunalnych Sp. z o.o. Świebodzin	Budowa instalacji fotowoltaicznej na obiekcie Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Świebodzinie	373 508,67
19	P23019	INNEKO Sp. z o.o. Gorzów Wlkp.	Zakup fabrycznie nowego kompaktora przeznaczonego do rozgarniania oraz zagęszczania odpadów	2 704 715,45
20	P23020	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych "USKOM" Sp. z o.o. Kożuchów	Przebudowa pompowni wody w Czciradzu	266 041,00
21	P23021	Gmina Szprotawa	Termomodernizacja budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lesznie Górnym	464 206,01
			Suma:	20 633 000,23

TABELA 2. Struktura umów zawartych w 2023 roku wg komponentów

Komponent	ogółem		w tym: pożyczki		w tym: dotacje*	
	liczba umów	kwota dofinans.	liczba umów	kwota dofinans.	liczba umów	kwota dofinans.
Edukacja ekologiczna EE	36	2 471 412,72	0	0,00	36	2 471 412,72
Ochrona przyrody OP	5	559 780,00	0	0,00	5	559 780,00
Monitoring środowiska MN	4	1 322 233,90	0	0,00	4	1 322 233,90
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska NZ	409	28 713 588,64	9	8 204 657,77	400	20 508 930,87
Ochrona wód OW	768	4 295 169,14	0	0,00	768	4 295 169,14
Ochrona powietrza OA	3098	127 357 966,36	7	3 293 236,01	3091	124 064 730,35
Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami OZ	297	10 575 523,53	2	7 389 515,45	295	3 186 008,08
Zaopatrzenie w wodę ZW	3	1 745 591,00	3	1 745 591,00	0	0,00
RAZEM	4620	177 041 265,29	21	20 633 000,23	4599	156 408 265,06

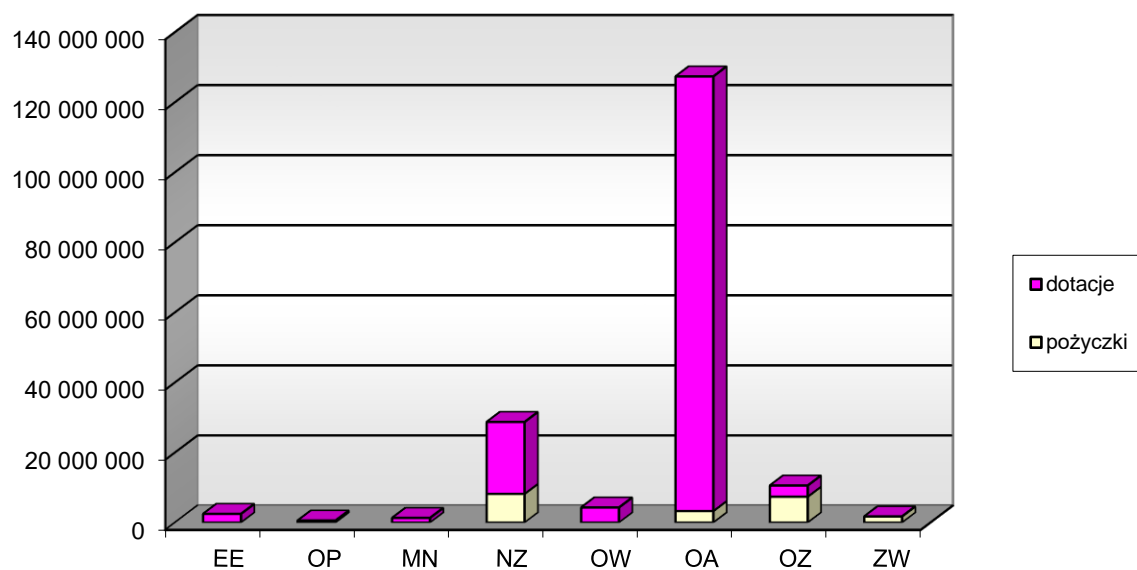
* umowy pożyczek, dotacji ze środków własnych oraz środków udostępnionych ze środków NFOŚiGW

TABELA 2.1. Struktura umów wg komponentów w latach 2019 - 2023

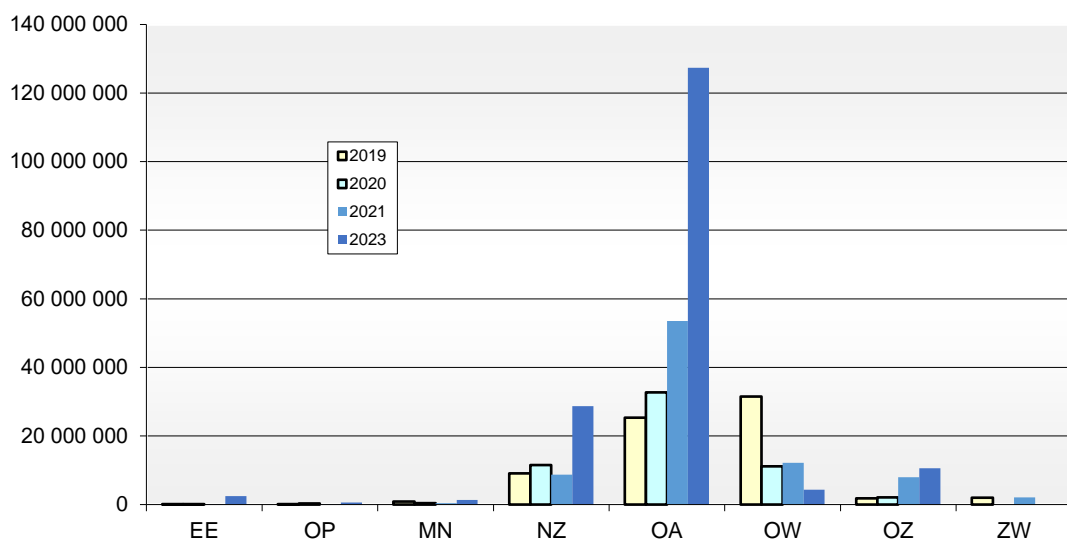
Komponent	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2022	Udział 2023
Edukacja ekologiczna EE	158 176,13	155 321,50	105 032,35	414 190,22	2 471 412,72	596,69%	1,40%
Ochrona przyrody OP	106 568,00	324 859,00	124 793,90	227 800,00	559 780,00	245,73%	0,32%
Monitoring środowiska MN	922 748,72	421 000,00	390 000,00	504 335,05	1 322 233,90	262,17%	0,75%
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska NZ	9 140 381,61	11 526 466,58	8 687 951,19	7 810 586,96	28 713 588,64	367,62%	16,22%
Ochrona powietrza OA	25 314 194,57	32 678 270,68	53 576 305,26	66 563 475,74	127 357 966,36	191,33%	71,94%
Ochrona wód OW	31 545 498,00	11 150 634,80	12 222 819,00	14 005 115,02	4 295 169,14	30,67%	2,43%
Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami OZ	1 852 039,02	2 091 287,89	8 012 291,59	2 521 576,66	10 575 523,53	419,40%	5,97%
Zaopatrzenie w wodę ZW	2 008 902,50	0,00	2 089 327,20	553 500,00	1 745 591,00	315,37%	0,99%
Ogółem	71 048 508,55	58 347 840,45	85 208 520,49	92 600 579,65	177 041 265,29	191,19%	100,00%

Umowy zawarte w 2023 roku wg komponentów (w zł)

Kwoty z umów zawartych przez Fundusz wg komponentów w latach 2019 - 2023 (w zł)

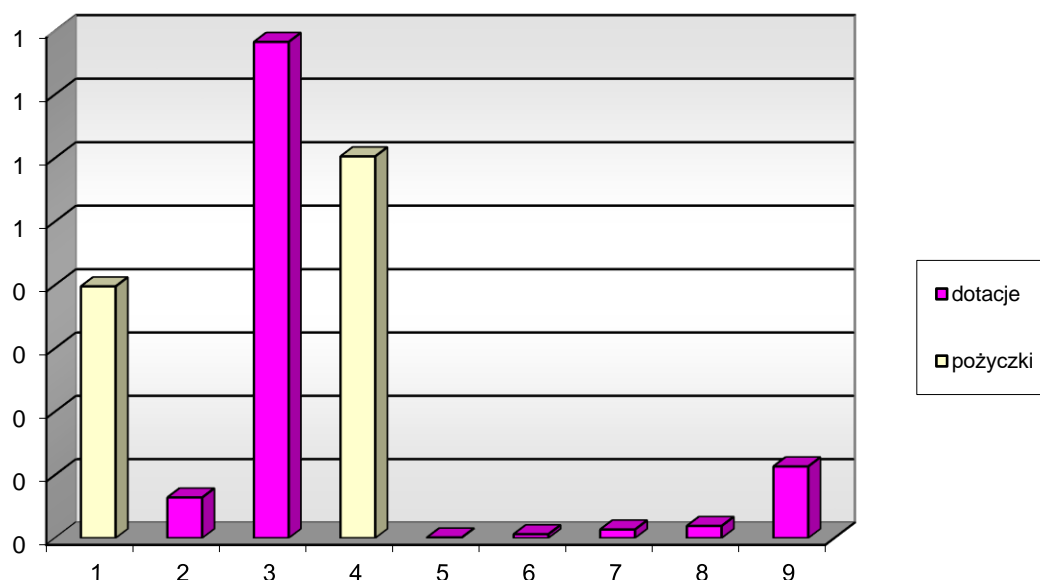

TABELA 3. Umowy zawarte w roku 2023 w podziale na grupy kontrahentów (w zł)

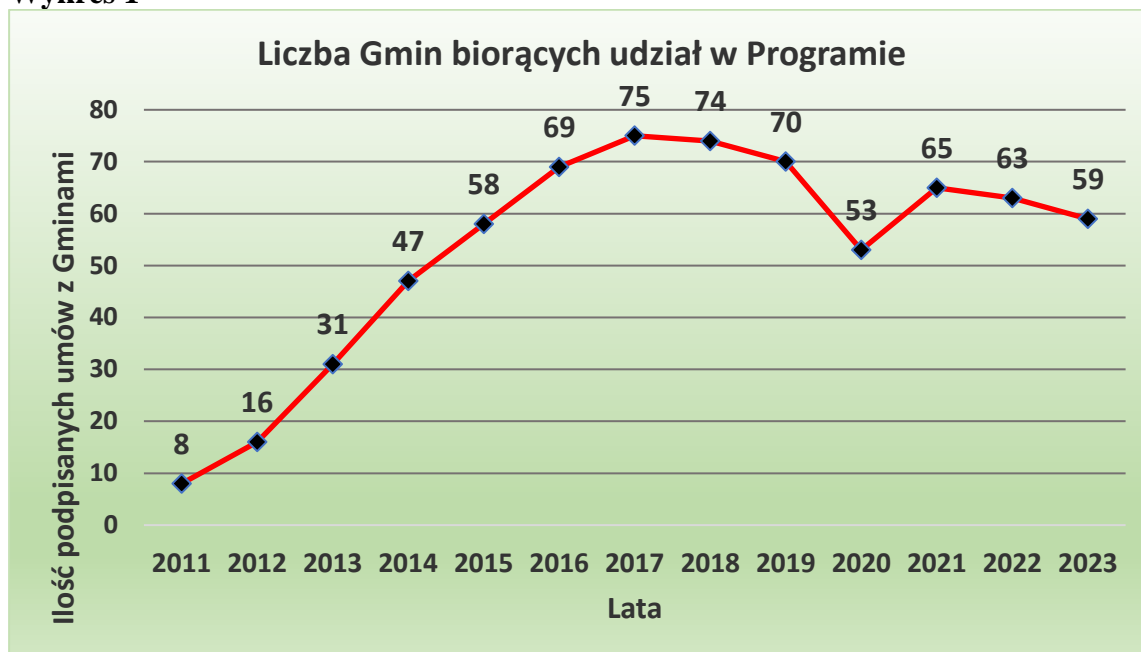
Lp	Grupa kontrahentów	Forma dofinansowania	Kwota dofinansowania (w zł)	Liczba zawartych umów	Średnie kwota umowy	udział procentowy w	
						pożyczkach	dotacjach
1	Gminy	pożyczka	6 548 830,00	2	3 274 415	27,0%	
2	Gminy	dotacja	3 591 058,79	74	48 528		5,3%
4	Osoby fizyczne	dotacja	55 980 782,80	2955	18 944		81,9%
5	Przedsiębiorcy	pożyczka	17 680 452,95	11	1 607 314	73,0%	
	Przedsiębiorcy	dotacja	77 950,00	4	19 488		0,1%
6	Województwo Lubuskie	dotacja	276 325,05	3	92 108		0,4%
7	Wojewoda i jedn podległe	dotacja	1 664 920,00	6	277 487		2,4%
8	Inne jednostki budżetowe i powiaty	dotacja	978 222,62	18	54 346		1,4%
10	Stowarzyszenia (OSP, WOPR)	dotacja	5 802 037,44	322	18 019		8,5%
RAZEM		dotacja*	68 371 297	3 382	20 216		100,0%
		pożyczka	24 229 283	13	1 863 791	100,0%	
OGÓLEM			92 600 579,65	3395	27 276		

* łącznie z przekazaniem środków

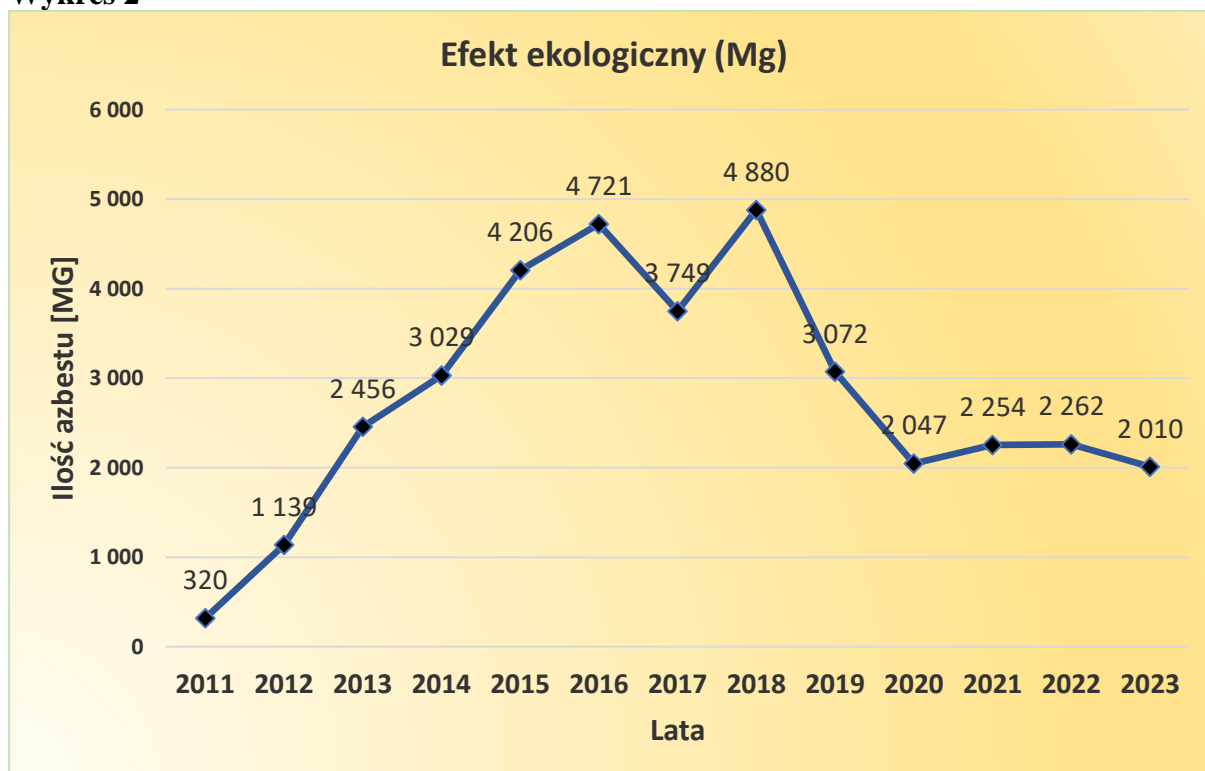
Umowy zawarte w roku 2023 roku w podziale na gr. kontrahentów (w %)

Wykres 1

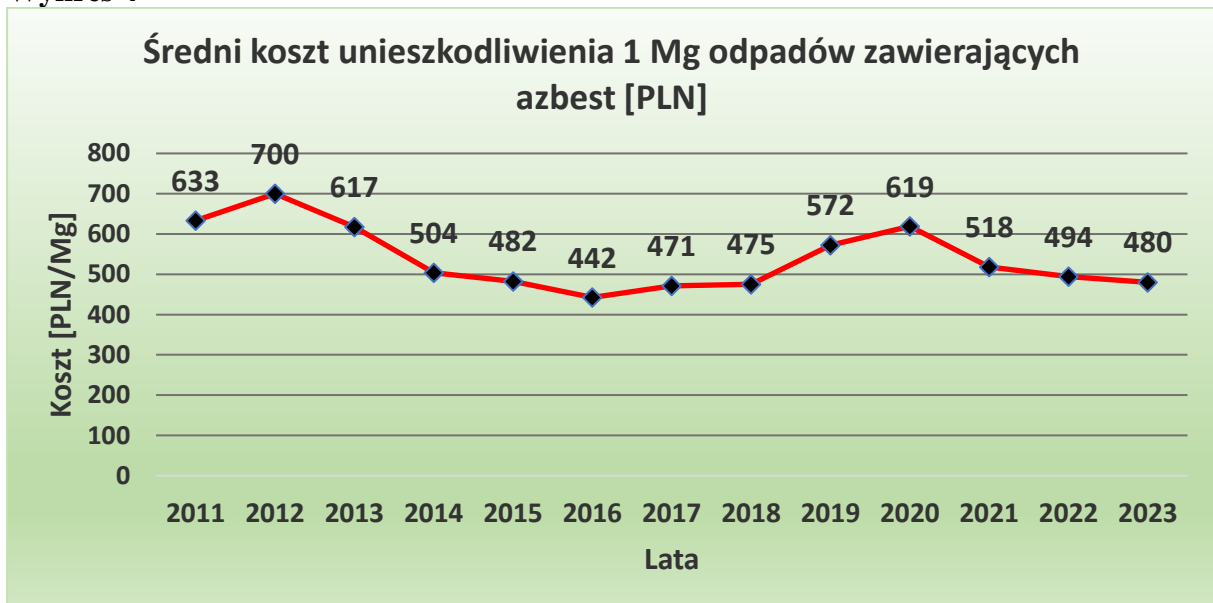
Wykres 2

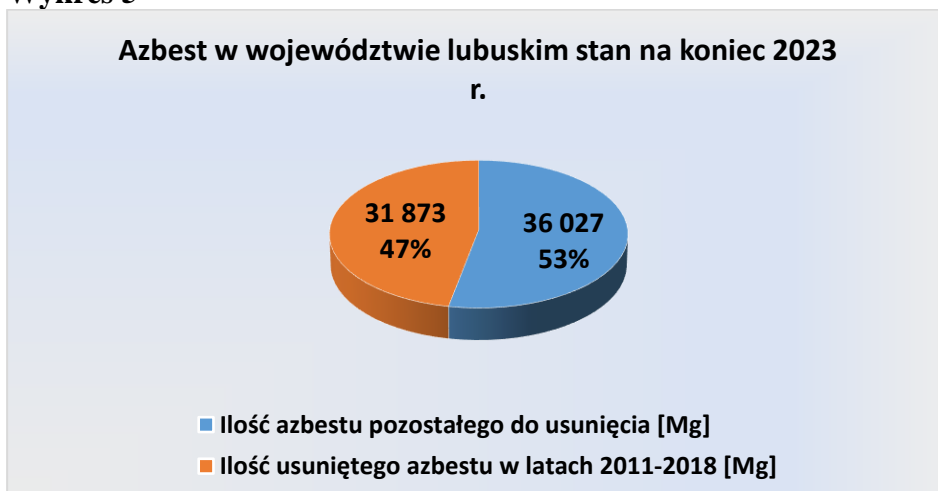
Wykres 3

Wykres 4

Wykres 5

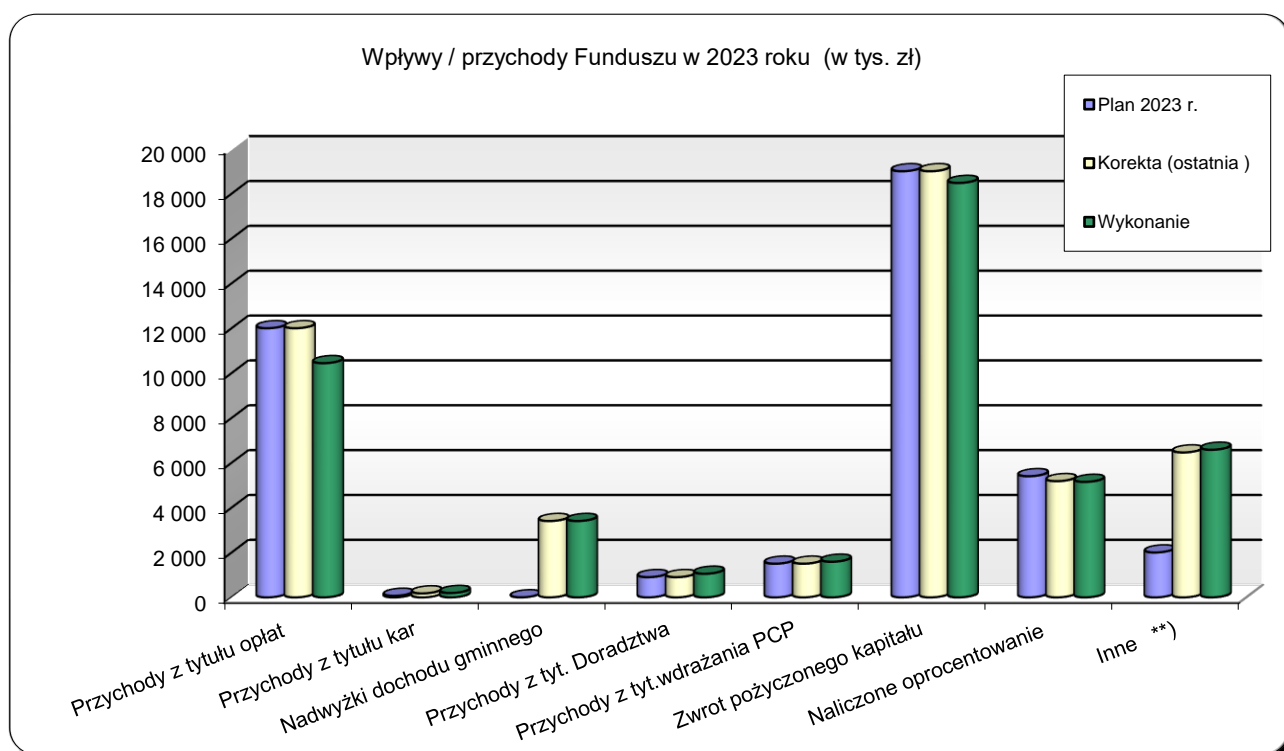

TABELA 4. Wpływy* / przychody Funduszu w 2023 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Plan 2023 r.	Korekta (ostatnia)	Wykonanie	% wykonania
Przychody z tytułu opłat	12 000	12 000	10 442	87,0%
Przychody z tytułu kar, opłaty z tyt. decyzji administracyjnych	68	175	193	110,3%
Wpływ z tyt.nadwyżki dochodu gminnego z opłat za korzystanie ze środowiska	0	3 402	3 403	100,0%
Przychody z tyt. doradztwa energetycznego	900	900	1 051	116,8%
Przychody z tyt. realizacji przedsięwzięć z programu "Czyste Powietrze"	1 500	1 500	1 587	105,8%
Zwrot pożyczonego kapitału	19 000	19 000	18 478	97,3%
Naliczone oprocentowanie od pożyczek, odsetki za zwłokę oraz kary umowne	5 400	5 180	5 148	99,4%
Inne **)	2 000	6 460	6 580	101,9%
RAZEM	40 868	48 617	46 882	96,4%

*) bez środków udostępnionych w ramach podpisanych umów z NFOŚiGW

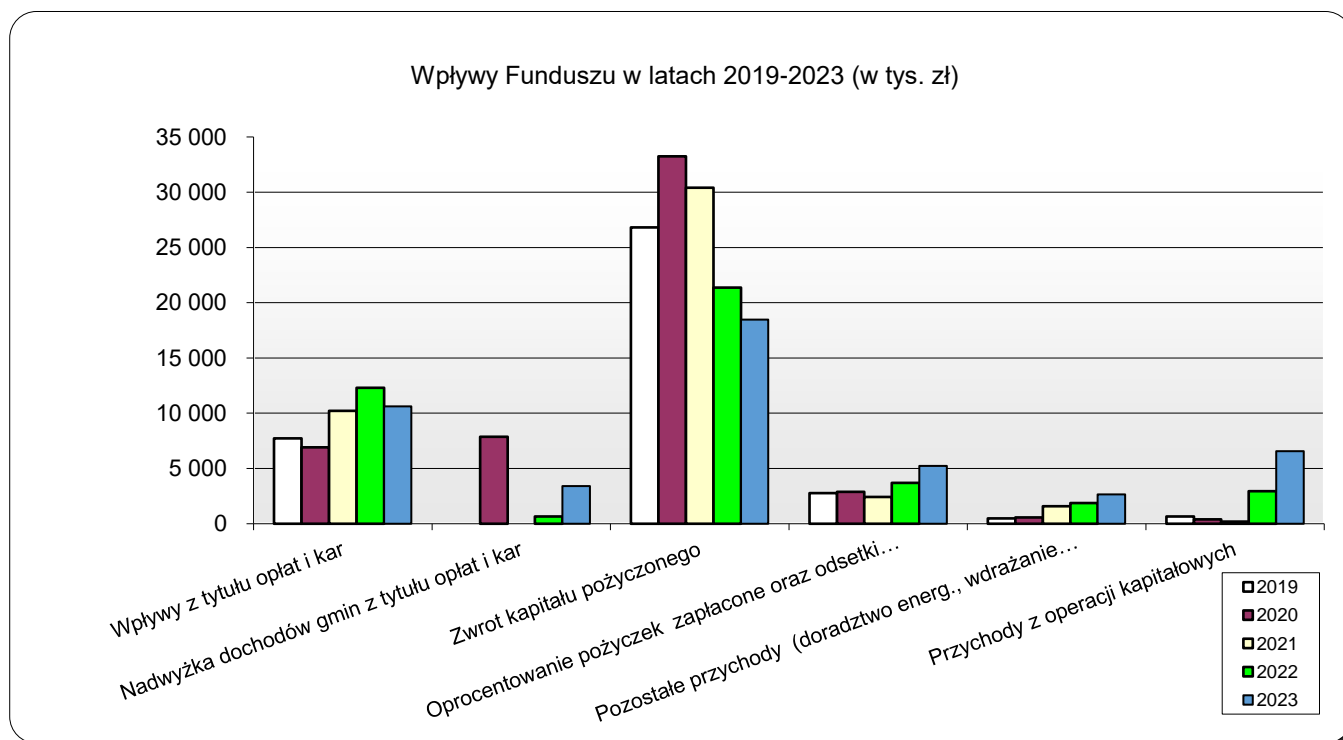
**) odsetki od lokat, obligacji, pozostałe przychody

TABELA 5. Wpływy Funduszu w latach 2019-2023 (w tys. zł)*

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	Wskaźnik 2023 : 2022
Wpływy z tytułu opłat i kar	7 725	6 926	10 226	12 293	10 634	86,5%
Nadwyżka dochodów gmin z tytułu opłat i kar	0	7 856	0	660	3 402	515,5%
Zwrot kapitału pożyczonego	26 823	33 246	30 402	21 354	18 478	86,5%
Oprocentowanie pożyczek zapłacone, odsetki za zwłokę oraz kary umowne	2 784	2 891	2 430	3 708	5 229	141,0%
Pozostałe przychody (doradztwo energ., wdrażanie progr. Czyste Powietrze, inne)	491	567	1 575	1 878	2 645	140,8%
Przychody z operacji kapitałowych	654	382	199	2 949	6 574	222,9%
RAZEM	38 477	51 868	44 832	42 842	46 962	109,6%

* bez środków udostępnionych w ramach podpisanych umów z NFOŚiGW

TABELA 6. Wydatki / koszty Funduszu w 2023 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Plan na 2023 rok	Korekta planu (ostatnia)	Wykonanie	Struktura wydatków
Wyływ pożyczek	50 000	30 000	16 451	39,5%
Wyływ dotacji i przekazania środków dla PJB	12 530	15 430	13 309	32,0%
Inne ustawowe*	470,00	470,00	330	0,8%
Umorzenia	0,00	0,00	0	0,0%
Wydatki inwestycyjne	2 050,00	30,00	16	0,0%
Koszty utrzymania organów i Biura oraz pozostałe koszty operacyjne i finansowe	11 930	13 280	11 509	27,7%
RAZEM	76 980	59 210	41 615	100,0%

* łącznie dotacje, przekazania środków, nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska

